

LITOSTROJ

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA LITOSTROJ

LETO VIII.

LJUBLJANA, OKTOBER 1967

ŠTEVILKA 10

20 LET NA TEHTNICI

V OKVIRU RAZNIH PROSLAV IN PRIREDITEV OB DVAJSETI OBLETNICI OBSTOJA NAŠEGA PODJETJA SO ZBUDILE POSEBNO POZORNOST TEHTNE MISLI, IZREČENE NA SLOVESNI SEJI DELAVSKEGA SVETA PODJETJA — ČESTITKE IN PRIZNANJA OD VSEPOVSOD — OBDARITVE DESETLETNIKOV IN DVAJSETLETNIKOV, DIPLOME PETNAJSTLETNIKOM — MANIFESTACIJE TOVARIŠTVA NA ŠPORTNIH IN GASILSKIH PRIREDITVAH

Dvajseto obletnico obstoja našega podjetja smo slavili sredi podjetnih prizadevanj našega delovnega kolektiva, da bi kar najbolj izpolnili naše letošnje delovne naloge in si tako ob tem jubileju ustvarili vse pogoje za naš nadaljnji razvoj in napredek. Hkrati je minilo že drugo leto našega prilagojevanja zaostrenim pogojem uspešnega poslovanja in gospodarjenja sredi občin prizadevanj za izvajanje gospodarske reforme. Zato je bil naš jubilej primerna priložnost, da se kritično ozremo na naš dosednji razvoj in da iz njega izluščimo predvsem vse tiste pozitivne elemente, ki na njih lahko s pridom gradimo tudi svojo prihodnost.

Menimo, da smo nekaj takšnih elementov ne le odkrili, temveč smo jim dali na jubilejnih proslavah tudi primeren poudarek. Sem lahko štejemo — razen podrobno dokumentiranih vzponov naših delovnih rezultatov na skoraj vseh temeljnih področjih naše proizvodnje — predvsem poskus novega vrednotenja velikega delovnega potenciala, ki je skrit v prenekanterem našem delovnem človeku in na katerega se lahko zmeraj zanesljivo opremo, kakor nam je to potrdilo že nešteto naših izkušenj v teh letih. Na tem potencialu je nastala in na njem se uspešno dalje razvija tudi naša nova tradicija, ki nam prav tako vpliva zaupanje v naš nadaljnji razvoj. Seveda pa zaslužijo prav zato tisti naši tovariši, ki so že po deset in več let v našem podjetju, tudi nadalje vso našo pozornost in vse naše upoštevanje, saj se bodo ob njih zgledu in delu kalile tudi nove delovne generacije v naši tovarni. In prav je, da smo se ob tej priložnosti spomnili tudi naše poklicne šole in izobraževalnega centra, ki je bil in je za nas nadvse pomemben vir dotekanja novih, strokovno dobro pripravljenih delovnih moči.

Glede na povsem razumljive kritične poglede naše družbe na uspešnost našega gospodarjenja v teh dvajsetih letih in utemeljenost naših nadaljnjih perspektiv je bilo nadalje prav, če smo si ob svojem novem jubileju — še bolj kakor pred desetimi leti — postavili upravičeno vprašanje, ali je bil Litostroj naši socialistični družbi potreben in kako je izpolnil delovne naloge, ki mu jih je družba postavila ob njegovem nastanku. Z objektivnimi podatki smo na to vprašanje lahko povsem mirno odgovorili pozitivno. In tudi v tem odgovoru je del našega zaupanja v nadaljnje uspehe, pa tudi spodbuda za nadaljnje vztrajanje v naših delovnih prizadevanjih, ki so nedvomno stvarna, saj še zmeraj ustrezajo potrebam naše družbe doma, kakor tudi njenemu vključevanju v mednarodno delitev dela, ki nam jo je gospodarska reforma nakazala kot nujnost.

Morda smo prav v tej zvezi upravičeno lahko opozorili vso našo javnost na nov uspeh Litostroja na tej poti — na tehnično sodelovanje našega podjetja z ugledno italijansko tvrdko »Fiat Grandi Motori« iz Turina za izde-

lovanje dieselskih motorjev za železniško vleko. Nobenega dvoma namreč ni, da je ta uspeh samo ena izmed posledic našega dosedanjega uspešnega nastopanja na zunanjih trgih, kjer si je naše podjetje v sorazmerno kratkem času pridobilo ugled, ki zbuja spoštovanje. Zakaj bi potemtakem tudi v tem ne videli enega izmed pozitivnih elementov, ki nas navdajajo z zaupanjem?

In prav je bilo navsezadnje, da smo se ob svojem jubileju zavarovali tudi proti govoricam o »dotiranem podjetju«, ko smo z bilančnimi številkami lahko dokazali, da smo družbi skoraj petkrat vrnila, kar nam je ona dala ob nastanku in kasneje. To je bil hkrati dokaz o uspešnosti našega dosedanjega gospodarjenja, ki nam seve prav tako upravičeno lahko vpliva potrebno zaupanje tudi za naprej.

Veseli nas, da so vsi našti elementi, ki jih je tako ali drugače poudaril predsednik delavskega sveta podjetja na slovesni seji 2. septembra tega leta, naleteli na ustrezen odmev v javnosti, ki je tem navedbam z zanimanjem prisluhnila, kakor je to pokazal odmev v časnikih in drugod.

POMEN

JUBILEJNIH PRIREDITEV

O nekaterih naših jubilejnih prireditvah poročamo posebej. Tako smo precej prostora namenili to pot jubilejnim športnim igram, ker menimo, da je treba delovno tovarištvo, tovarištvo med sorodnimi delovnimi kolektivi, kakor se je na njih vseskozi manifestiralo, še naprej gojiti, saj je tudi to eno izmed zanesljivih poroštev za večje delovne uspehe v medsebojnem tekmovanju, ki temelji na sodelovanju.

Desetletnikov, petnajstletnikov in dvajsetletnikov se je podjetje spomnilo ob jubileju bodisi s tradicionalnimi nagradami ali priznanji, bodisi z darili trajne vrednosti za vsakogar izmed njih, seveda v mejah trenutnih možnosti in sredstev, ki so bila za to na voljo. Vsekakor pa ni mogoče prezreti simboličnega pomena teh obdaritev in priznanj, ki tudi v tej zunanji, vidni obliki utrjujejo v vsakem izmed jubilarov in tudi v vsakem drugem članu naše

delovne skupnosti zavest o delovni povezanosti s tovarno, zavest o udeležnosti v razvijajoči se



Predsednik DSP tov. Franc Jevnikar med govorom na slovesni seji

tradiciji podjetja. Enakega pomena je tudi misel na tiste naše delovne tovariše, ki so nas po svojem dokončanem življenjskem delu že zapustili — misel na naše upokojece, ki jih vsak nadaljnji stik s tovarno, v kateri so preživeli dober del svojega življenja, zmeraj razveseli. Tudi misel na skupno fotografiranje dvajsetletnikov ima v tem pogledu svoj dragocen pomen.



Povabljeni so med slavnostno sejo DSP pozorno spremljali govornike

SLOVESNA SEJA DSP

Osrednja jubilejna prireditev, namenjena tudi širši javnosti, pa je bila slovesna seja DSP v delavski restavraciji Litostroja. Udeležili so se je razen članov DSP in UOP ter vodilnih zastopnikov uprave tudi naši dvajsetletniki, ki so dan prej prejeli v trajen spomin kristalne vaze z znakom podjetja in vgraviranim posvetilom, kakor tudi nešteti vabljeni gostje, med njimi predsednik republiškega zbora skupščine SRS dr. Joža Vilfan, zastopnik IS SRS inž. Tone Tribušon, rektor ljubljanske univerze prof. inž. Albert

Struna, predsednik mestne konference SZDL Janez Zemljarič, preds. mestnega sindikata Ljubljane Rudi Bregar, predsednik občinske skupščine Ljubljana-Šiška Danilo Sbrizej, podpredsednik republiške gospodarske zbornice Ivan Nedog in veliko število zastopnikov raznih delovnih kolektivov iz vse države. Nešteto povabljenih, ki se seje niso mogli udeležiti, pa je poslalo brzojavke s čestitkami; te navajamo na drugem mestu.

Glavni govornik na slovesni seji DSP je bil predsednik DSP Franc Jevnikar.

Govor predsednika DSP

Predsednik DSP je v svojem govoru najprej pozdravil zunanje goste, nato pa zbrane dvajsetletnike, »ki so v naši skupnosti že od vsega začetka in ki so nam pomagali prenašati bogate izkušnje starejše generacije — izkušnje iz več kot stoletne tradicije v proizvodnji te vrste na Slovenskem — na mlajše tovariše in tako pomagali ustvarjati tudi novo, litostrojsko tradicijo«. Nato je nadaljeval:

»Tradicijo nam med drugim potrjuje tretjina članov naše skupnosti, ki so več kot deset let v podjetju... Med omenjenimi nosilci tradicije podjetja je tudi veliko število strokovno izobraženih kadrov, ki so izšli iz naše strokovne šole, iz katere je dobilo podjetje, kakor tudi širša družbena skupnost — 1100 absolventov različnih strokovnih profilov, prav toliko absolventov različnih dopolnilnih strokovnih oblik izobraževanja in podobno, kar vse je zanesljiv garant za uspešno nadaljevanje litostrojske tradicije, kakor tudi za prebroditev težav, pred katerimi se podjetje nahaja.

Navedel sem vam teh nekaj podatkov — je nadaljeval Franc Jevnikar — predvsem zato, ker v svojem vsakdanjem delu in življenju — v tovarni in zunaj nje — navadno pozabljamo na ta nadvse pomembni človeški element. A prav ta je temelj vseh naših dosedanjih uspehov, hkrati pa tudi najbolj zanesljiv temelj za naš današnji pogumni pogled naprej — kljub vsem trenutnim težavam in perečim problemom, ki pa niso značilni samo za Litostroj.

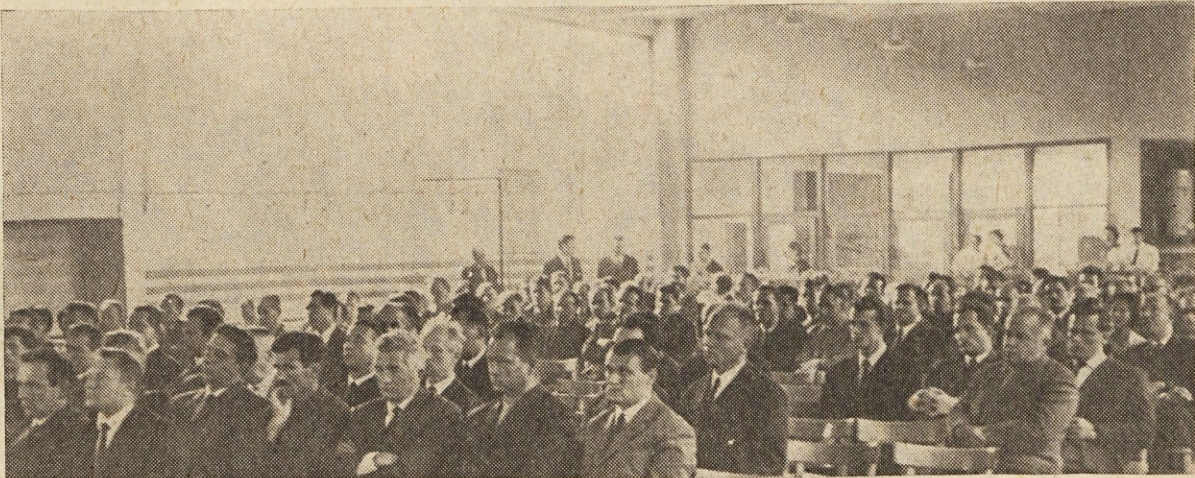
Potem ko je govornik na kratko prikazal velike delovne uspehe našega kolektiva v teh dvajsetih letih, je dejal:

»Manj kot vse to pa je v zavesti vseh nas in vse naše javnosti, da se za temi in nešteti drugi uspehi skrivajo neštete neznanne delovne roke ustvarjalcev teh naših izdelkov in naših uspehov. Med njimi se že blesti nešteto imen oseb, ki so s svojim znanjem in strokovnim delom priborile ugled našemu podjetju na specifičnem področju njegove proizvodnje in ki zdrže primerjavo tudi z znanimi tujimi imeni. Potrdili so nam sposobnost naših ljudi za oblikovanje izdelkov, ki so za našo proizvodnjo najbolj značilni. Ali ni potemtakem prav, če na njih gradimo tudi svoje, lahko rečemo svetle poglede v našo prihodnost. Vsekakor pa nas njihova tolikokrat potrjena sposobnost navdaja sredi težav in problemov, ki jih moramo sproti reševati, z večjim zaupanjem v naš nadaljnji razvoj. Morda se celo vse premalo zavedamo — mi in vsa naša javnost — kakšen ogromen potencial je danes za nas in naše gospodarstvo prav v tem našem delovnem človeku-ustvarjalcu in izdelovalcu naših izdelkov.

Dvajset let dela naše tovarne nam seve vsiljuje tudi misel o ocenjevanju kakovosti dosedanjega poslovanja, upravičenosti nastanka in obstoja ter utemeljenosti naših pogumnih perspektiv.

Ob pavšalnih kritikah, ki jih včasih slišimo ali celo beremo o upravičenosti nastanka in razvijanja naše strojne industrije, še posebej tudi naše slovenske strojne industrije, morda ne bo odveč, če ob tej priložnosti in na tem mestu skušamo odgovoriti na povsem konkretno vprašanje: Ali je bil Litostroj naši skupnosti potreben in ali je s svojim delom opravičil svoj obstoj?

Litostroj je bil naši družbi po drugi svetovni vojni nedvomno zelo potreben. V povojnem gospodarskem razvoju naše domovine so bile Litostroju določene naloge sodelovanja pri izgradnji industrije, še posebej elektroenergetskih objektov. Prejete proizvodne naloge je podjetje v preteklih dvajsetih letih z uspehom izpolnilo. A ne le na tehničnem, tudi na gospodarskem področju je bilo naše podjetje nadvse uspešno, kljub vsem težavam, ki jih prinašajo problemi uvajanja in financiranja proizvodnje. Sredstva, vložena v izgradnjo in v redno obratovanje podjetja, pa so bila že do zdaj v obliki družbenih dajatev bogato poplačana, ne da bi se pri tem niti sklicevali na reševanje raznih vprašanj zunaj proizvodnje, kakor n. pr. reševa-



Pogled na del udeležencev slavnostne seje DSP

(Nadaljevanje s 1. strani)

nje socialnih, stanovanjskih in drugih vprašanj, za kar precejšnja skupnost kakih 3000 delavcev in njihovih družin.

V gradnjo tovarniških objektov, za stroje, druga sredstva za delo in ostalo opremo je bilo po nabavnih ali revaloriziranih cenah skupaj vloženih v 20 letih 15 milijard din. V tem znesku so tudi že sredstva iz lastne akumulacije, porabljena za nabavo strojev in za druga investicijska vlaganja v vrednosti nad 2 milijardi din. Z navedenim revaloriziranim finančnim vnosom je Litostroj do konca lanskega leta ustvaril novih vrednosti v skupnem revaloriziranem znesku nad 350 milijard dinarjev. Iz doseženega celotnega dohodka je skupnost prejela v obliki raznih družbenih dajatev svoj delež v povprečju 20,4 % t. j. nad 71 milijard din. Zavod za socialno zavarovanje je prejel 4,7 %, delovni kolektiv za neto dohodka 12,2 % v sklade podjetja je šlo 3,2 %, na materialne izdatke in režijo pa je odpadlo 59,5 %.

Skupnost si je torej s svojo visoko akumulacijo skoraj 5-krat povrnila že revalorizirano vrednost svoje naložbe v osnovna sredstva Litostroja. Potrebna obratna sredstva je podjetje reševalo izključno le z bančnimi krediti. Prenizka lastna akumulacija pomeni nerešljiv finančni problem obratnih sredstev za neštete gospodarske organizacije, brez izjeme pa za vsa podjetja strojne industrije. Tu zares nismo izjema. Dolgotrajni cikel proizvodnje v tej panogi zahteva nadpovprečno več obratnih sredstev pri podpovprečno nizki akumulativnosti kot v drugi proizvodnji. Izdelke strojne industrije označujejo solidna kakovost in solidne cene, ki ne dupščajajo visokih dobičkov. Tak položaj ustvarja v našem gospodarstvu nesorazmerja in nesoglasja, ker so nekatere panoge bolj privilegirane od drugih. Privilegirane panoge imajo na voljo visoke sklade in visoka sredstva za osebne dohodke, vtem ko so osebni dohodki v strojni industriji sorazmerno nizki.

Naš proizvodni program nam je v dveh desetletjih že prinesel ugled in zanesljive reference doma in v tujini. Popolnoma pravilno je, da se je tovarna v teh letih v posebnih enotah specializirala za proizvodnjo temeljnih izdelkov in da je ob upoštevanju potreb na trgu in razpoložljivih strojnih in delovnih kapacitet, širila svojo proizvodnjo, ko je uvedla še dieselske motorje in opremo za cementarne, v zadnjem času pa še hidravlične stiskalnice. Tako je z vsoto potrebnih proizvodnih sredstev sledila zakonitost našega domačega trga. Kakršna koli drugačna poslovna politika bi se lahko pokazala za neprimerno in bi posebno v zadnjih letih lahko dovedla do nepremostljivih težav.

Povsem naravno je, da se je podjetje v večji meri usmerilo na domači trg, saj je najbližji in je njegova obdelava cenejša kakor obdelava zunanjih trgov. Razen tega so potrebe domačega trga velike in bi jih z našimi proizvodnimi kapacitetami lahko krili z izdelki našega programa. Pričakovane oscilacije na domačem trgu so lahko obšle s plasiranjem naših izdelkov na tujih trgih. Seveda pa so zato potrebna tudi zadostna finančna sredstva in razen vseh konkurenčnih dejavnikov še ustrezni finančni poslovni meddržavni sporazumi. Vsekakor si moramo preskrbeti dovolj finančnih sredstev za kreditiranje, in to delno iz svojih fondov, delno pa prek finančnih ustanov. Z naše strani je hkrati potrebno storiti vse, da se proizvodnja izdelkov poceni (ne da bi pri tem zanemarili kakovost), da bi tako pri trenutnih kapacitetah in povečanem proizvodnem načrtu občutneje povečali fonde podjetja in dohodka zaposlenih.

Sami si zelo prizadevamo, da bi dobili nova naročila. Še posebej želimo ohraniti svoj realno pridobljeni ugled na tujih trgih, ki jih skrbno preučujemo. V teh naših prizadevanjih so skriti naši upi v uspeh in boljše prihodnost.

Pot do naših uspehov je bila trda in na njej je bilo treba prebroditi nešteto ovir in težav. Vendar ni dvoma, da bo naša delov-

na skupnost tudi sedanje težave, ki jih je prineslo novo gospodarjenje v skladu z gospodarsko reformo, uspešno premagala. Trdno upamo, da se bo nazadnje le našla rešitev tudi za obnovitev našega strojnega parka, obratna sredstva in za primerno nagrajevanje. To naše upanje temelji na vsežadnje prav na doslej doseženih uspehih in zaupanju v našega delovnega človeka, ki ta naš praznik občuti kot svoj praznik, kot praznik resničnih dosežkov slovenskega delavca na tem pomembnem in zahtevnem področju industrijskega ustvarjanja.

Na življenje podjetja je neločljivo vezan le tri leta mlajši jubilej samoupravljanja podjetja. Od 2. 9. 1950 je upravljanje podjetja in njegova usoda v rokah proizvajalcev. Samoupravni sistem je skupno s podjetjem razvijal, nenehno vsebinsko polnil in bil neločljivo vezan z vsem, kar je podjetje doživljalo. Vsi uspehi in rezultati, ki jih podjetje izkazuje, so tako resnično rezultati vseh članov kolektiva. Taki odnosi in vloga proizvajalca, poleg njegovega specifičnega delovnega prispevka so osnova za upravičeno optimistične poglede v prihodnost.

Vsemu našemu delovnemu kolektivu in vsakemu posameznemu delavcu se za dosežene uspehe prisrčno zahvaljujemo.

BESEDE PRVEGA PREDSEDNIKA DS

Za govorom predsednika DSP Franca Jevnikarja, ki so ga udeleženci seje pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem, je dobil besedo prvi predsednik delavskega sveta v našem podjetju Ivan Pavšelj, ki je obudil spomine na prve dni in leta samoupravljanja v našem kolektivu, ko je med prvimi izvolil svoje samoupravne organe. Povzemamo nekaj njegovih misli:

Pogled na prva leta Litostroja pokaže, kako se je gradila osnova, kako je delal kolektiv in kako je bil sposoben vzeti v svoje roke ključne tovarne. V času, ko se je tovarna še gradila, ko so delavci — skupaj s svojimi šefi — s krampi in lopatami šli na prostovoljno delo, je bilo resnično čuti kolektiv kot eno samo skupnost. Vsakdo se je zavedal, da je nekaj naredil, da je družbi nekaj dal. Tedanji naš človek je bil soustvarjalec v porušeni domovini in je to tudi čutil.

Z večanjem kolektiva je enotnost ostala. Spontanost, ki je pripeljala do samoupravljanja, je bila vidna skozi aktivnost družbeno-političnih organizacij in ne nazadnje v prostovoljnem delu na objektih, zlasti še pod parolo, da naj gradi mladina.

Osnovo članstva prvih izvoljenih organov samoupravljanja so predstavljali delavci, ki so bili najboljši na delovnih mestih, pionirji obratov, strokovnjaki, skratka ljudje, ki so bili z vsem srcem vdani utripu tovarne.

Samoupravljanje pomeni tudi danes v našem kolektivu sestavni del življenja in dela v tovarni, le da so njegove naloge danes neprimerno bolj zapletene in višje, kakor so bile pred sedemnajstimi leti. Zato se samoupravniki čutijo zmeraj bolj odgovorni, ker so soudeleženi pri odločanju in gospodarjenju v tovarni. Če je bila v letih 1946—1947 parola, napra-

viti objekt za vsako ceno, se je treba danes postaviti ne le doma, temveč tudi na svetovnem trgu, in to sredi hude konkurence, kjer so pomembni dejavniki uspeha: ekonomska cena, kakovost izdelkov in roki izdelave.

INŽ. SOLC V IMENU DVAJSETLETNIKOV

Za Ivanom Pavšljem je spregovoril v imenu dvajsetletnikov inž. Leopold Solc, čigar govor je bil od vseh udeležencev toplo sprejet.

Inž. Solc je dejal med drugim: Predvsem se moram najlepše zahvaliti organom samoupravljanja in direkciji podjetja za pozornost, ki so nam jo izkazali v okviru proslave dvajsete obletnice podjetja, tako z darili, kot z besedami priznanja. Posebej se zahvaljujem tudi uredništvu časopisa za tople besede, ki so izšle o pomenu človeka-Litostroja v uvodnem članku slavnostne številke našega tovarniškega časopisa.

Spominjam se, kot bi bilo večeraj, kako sem prvič prestopil prag Litostroja. Verjamem, da ima vsak izmed nas dvajsetletnikov prav tako še v živem spominu svoj prvi stik s podjetjem. Pa vendar je odtlej minilo že dvajset let, dvajset pomembnih let. Pomembnih zato, ker je z njimi prešel najboljši del našega življenja in ker je z njimi tako rekoč pred našimi očmi in pod našimi rokami zrasel naš Litostroj.

Veselili smo se prvih turbin, ki so zapustile Litostroj in ki jih je terjala elektrifikacija dežele. Ponosni smo bili nanje in s ponosom nas danes obdaja okoliščina, da je Litostroj s svojimi delovnimi tovariši pri Rade Končarju in v Metalni prispeval levji delež k sedanji električni energiji, osnovi našega standarda in krvi našega gospodarstva.

Ponosni smo, da je v teh letih zapustilo Litostroj na tisoče ton drugih izdelkov, kot črpalk, dvigal, dieselskih motorjev itd., kar je vse pospeševalo naš gospodarski procvit.

Ponosni smo končno, da se je naš Litostroj postavil ob bok podobnih in mnogo starejših podjetij v inozemstvu.

Znotraj tovarne smo bili priča mnogim reorganizacijam, ki so bile nujne zaradi rasti podjetja in prilagajanja vedno novim zahtevam, postavljenim pred kolektiv.

Bili smo priča, kako so mnogi delovni tovariši prišli v podjetje in kratko za tem tudi odšli. Reči smem, da je na litostrojskem nebu zasijalo že na stotine in stotine zvezd in zvezdic, ki so kmalu za tem tudi ugasnile. Priče smo bili tudi desetnam zajetnih kometov, katerih največkrat zlagana svetloba je zelo hitro zamrla, in to tako temeljito, da ni ostal za njimi niti dim.

Mi pa smo še vedno na delovnih mestih, kamor nas je poklicala dolžnost pred 20 leti, da prispevamo po svojih najboljših močeh k obnovi opustošene domovine. Tudi na to smo ponosni!

Zakaj smo še vedno tu? Nekdo, ki ga v Litostroju ni več in tudi ne brazde za njim, je nekoč dejal, da smo nespametni. Tako mnenje imajo lahko samo ljudje-siromaki, ki jim ni bilo dano, da bi kdaj čutili zadovoljstvo in sladko zadoščenje nad uspešno



Častni gost, tov. Joža Vilfan govori zbranim povablencem

opravljenim delom, ker sami niso znali delati ali pa niso hoteli, ker niso mogli uveljaviti svojih pretiranih ambicij.

Dvajsetletniki smo prav gotovo povsem različni od njih. V Litostroj smo prišli v času, ko je bilo po končani vojni in v osvobojeni domovini ustvarjalno delo ne samo najbolj spoštovana dejavnost, temveč tudi nepopisen užitek. Vsakega uspeha svojega podjetja smo bili iskreno veseli, ker delovni uspehi Litostroja so bili naši uspehi. Podjetje nam je priraslo k srcu, postalo je naše — glejte, zato smo še tu!

Samoupravljanje, ta največji dosežek, ki je kdajkoli in kjerkoli uspel delovnemu človeku, je tako rekoč samo legaliziral naša čustva, ki smo jih od vsega početka gojili do Litostroja, in dal našem odnosu do podjetja globljo vsebino in pomen.

Ljudje, ki pravijo, da zaradi nespameti vztrajamo v Litostroju, niso nikoli čutili tako, kot čutimo mi, nikoli niso bili pravi Litostrojci, čeprav so bili člani našega kolektiva. Pri nas se jim pač ni dalo delati.

Taki in podobni ljudje so tudi brez potrebe odhajali in še odhajajo v inozemstvo. S tem hromijo naše gospodarstvo in pogosto tudi škodujejo svojememu zdravju, ker se pri tujem delodajalcu trudijo preko mere. Če bi pokazali doma pol take volje do dela, bi bilo marsikaj bolje...

Nas ta kuga odhajanja v tujino ni zajela. Vztrajamo na svojih mestih, ker smo pač z dušo in telesom Litostrojci. In tudi na to smo ponosni! Otroci smo svoje dobe. Vseskozi se zavedamo, da lahko pojemo samo toliko, kolikor naredimo. Vemo, da Litostroj nima strica z debelo denarnico, ki bi dajal takrat, ko nam primanjkuje. Vemo tudi, da se vsako še tako spretno zakrito lenarjenje posameznikov in skupin v vsej svoji razsežnosti odkrije ob letni bilanci.

Navajeni smo mirnega in tihega dela. Morda nam je ostalo iz prvih let našega podjetja, ko smo opravljali skoraj prav toliko nad-

ur kot rednih delovnih ur brez zahtevka po dodatnem plačilu: ko brez potrebe med delom nismo govorili in ko smo še tisto, kar smo morali povedati, povedali šepetaje. V tem pogledu smo se seveda nekoliko prilagodili sodobnejšim gledanjem, toda neposredni in skromni delavci smo še vedno ostali. Kako bi si mogel sicer razložiti, da so se redki od vseh dvajsetletnikov povzpeli na vidnejša delovna mesta? — Kako bi si mogel sicer razložiti, da se — čeprav 20 let v istem podjetju — zelo malo ali pa sploh ne poznamo. Ko pregledujem spisek 132 dvajsetletnikov, jih po imenu poznam komaj polovico, le po videzu nekoliko več. Verjetno tudi mene vsi ne poznajo.

Menim, da je v tem nekaj negativnega. Družabnost, ki jo je prva leta Litostroja sindikat gojil s tolikšno vnemo, je povsem zamrla. Tuji postajamo drug drugemu. Ali ne bi kazalo, da bi sindikat razmislil o nekoliko pogostejših sestankih dvajsetletnikov in sploh tovarišev, ki so dolga leta v Litostroju. V neoficielnem razgovoru bi se boljše spoznali in globoko sem prepričan, da bi iz naših vrst lahko prišel marsikateri koristen predlog. Ne poznamo sicer vsi tovarne v vseh podrobnostih, toda imamo široke poglede in prav ti nekaj pomenijo.

Ne maram še naprej motiti slavnostnega razpoloženja s težavami vsakdanjosti. Naj za zaključek v imenu nas dvajsetletnikov poudarim, da čutimo v sebi še mnogo moči in da bo preteklo še nekaj let, preden bomo zreli za predlaganje za odpis pri gospodarski komisiji. Prav tako govorim iz srca vseh dvajsetletnikov, ko obljubljam, da bomo, — dokler nam bo dano delati v Litostroju — po svojih najboljših močeh še nadalje prispevali k njegovemu procvitu.

In še enkrat najlepša hvala samoupravnim organom in upravi podjetja za pozornost in priznanja, ki ste nam jih izkazali!

POZDRAV DR. JOŽE VILFANA

Ko se je poleglo ploskanje po govoru inž. Leopolda Solca, ki je vsem dvajsetletnikom govoril iz srca, je izmed častnih gostov prošil za besedo predsednik republiškega zbora skupščine SRS dr. Joža Vilfan, ki je svoj pozdravni nagovor in čestitke kolektivu ob jubileju navezal na besede obeh prejšnjih govornikov in na podarek o pomenu delovnega človeka v našem sistemu gospodarjenja. Po njegovem so Titovi zavodi Litostroj dokaz, da so bile naše odločitve v povojni izgradnji dežele pravilne, če je za njimi stal delovni človek, ki se je zavedal svojih dolžnosti in predano sodeloval pri izgradnji in razvoju podjetja. Besede, ki jih je spregovoril govornik v imenu dvajsetletnikov, potrjujejo vnemo in prizadetost teh najstarejših delavcev v kolektivu, ki so lahko drugim za zgled.



Litostrojski dvajsetletniki

Ob dvajsetletnici

Brzjavka predsedniku Titu

Po besedah dr. Jože Vilfana, ki so se ubrano vključile v misli, izrečene na slovesni seji DSP in povzdignile pomen našega jubileja, je predsednik DSP Franc Jevnikar ob navdušenem pritrditvi udeležencev prebral toplo pozdravno brzjavko delovne skupnosti predsedniku republike maršalu Josipu Brozu-Titu, v kateri je rečeno med drugim:

»Dragi tovariš Tito,

Naš kolektiv, ki s ponosom nosi Tvoje ime, praznuje dvajseto

obletnico obstoja. Zbrani ob tem prazniku se zlasti naši jubilarji z veseljem spominjajo Tvojega prvega obiska pri nas, ko je steklo iz pečt prvokrat železo za obnovo in izgradnjo naše porušene domovine.

Ko zremo na opravljeno delo in prehojeno pot, se s hvaležnostjo spominjamo Tvoje vsestranske dejavnosti, ki nam je bila v letih težkih preizkušenj v oporo in omogočila mirno in plodno delo. Sporočamo Ti, da se bomo tudi v bodoče z vsemi silami prizadeva-

li, da k sedanjim rezultatom dodamo še nove uspehe in s tem prispevamo k stabilizaciji našega gospodarstva v skladu s cilji gospodarske reforme za dobrobit delovnega ljudstva socialistične Jugoslavije.

Ob našem jubileju Te prisrčno pozdravljamo z najboljšimi željami za Tvojo osebno blaginjo, zdravje in zadovoljstvo.

KOLEKTIV TITOVIH ZAVODOV
LITOSTROJ

Kolektivi iz vse države so čestitali

Dvajsetletnico našega podjetja je s svojo udeležbo na slovesni seji DSP počastilo veliko število zastopnikov raznih delovnih kolektivov iz Slovenije in od drugod. Mnogo pa se jih ni moglo udeležiti naše jubilejne prireditve in nam je poslalo brzjavne čestitke, za katere se na tem mestu vsem iskreno zahvaljujemo. Čestitke so nam poslali: Inž. Ljubomir Milić za Hidrosistem Donava—Tisa—Donava iz Novega Sada, Elektromorava iz Čačka (v njihovi brzjavki beremo med drugim: »Med prve turbine, izdelane v vaši tovarni, spadajo tudi

turbine, vgrajene v naši elektrarni Ovčar Banja in Medjuvršje, ki so pokazale visoko kakovost, smotrnost konstrukcije in obdelave«); Limske hidroelektrarne iz Nove Varoši, Panta Jakovljević v imenu HE Djerdapa v gradnji, Stefan Pavšić v imenu Dravskih elektrarn v Mariboru, Boris Jovanović v imenu HE Bajina Bašta, Pavičić Krešimir v imenu hidroelektrarne Senj; HE Tikveš, HE Gornja Zeta (Nikšić), Vlasinske HE iz Surdulice, HE Orašje, inž. Imamović za HE Jablanico (ki pravi v svoji brzjavki med drugim: »Naša dva delovna ko-

lektiva sta polnih 20 let tesno sodelovala... Z zadovoljstvom ugotavljam, da je vaš kolektiv prve velike turbine, ki jih je izdelal, dobavil za našo Jablanico in da ti prvi stroji uspešno obratujejo že več kot 12 let, kar je za vas odlična referenca, za nas pa upanje, da bodo vaše še večje turbine za HE Ramo služile svojemu namenu brez ovir in dolgo let.«); direktor obrata HE Jablanica, kolektiv Brodoimpeksa, inž. Bojić za ladjedelnico »Split«, kolektiv ladjedelnice »Sava« iz Sremske Mitrovice, DS in kolektiv ladjedelnice »Viktor Lenac« z Reke, Mijat Ivanović, direktor Univerzala iz Beograda in kolektiv podjetja, kolektiv Energoprojekta iz Beograda, Jugoturbina iz Karlovca (v brzjavki beremo med drugim: »Zavedamo se, da 20 let ni velika doba v razvoju tovarne in kolektiva, kakršna sta vaša, zato pa so tembolj pomembni uspehi, zaradi katerih je ime Litostroj znano na vseh celinah. Vse to je dokaz, da spada vaš kolektiv med prvoborce za nove družbene odnose, da je postal šola samoupravljanja in da je porok za nadaljnji uspešni razvoj novih odnosov, začrtanih z gospodarsko reformo«); gen. direktor Blum v imenu Energoinvesta iz Sarajeva, kolektiv Djura Djakovića iz Slavonskega Broda, direktor Tičar v imenu Hidromontaže iz Maribora, DS in UO Strojne tovarne Trbovlje, gl. direktor Andrija Mijušković v imenu Železarne Nikšić, gl. direktor posl. združenja Progres-invest Djordje Strizak, gen. dir. Privredne banke Beograd, pomočnik gen. dir. in svetnik iste banke, preds. del. skupnosti in direktor Tehniškega muzeja Slovenije v Ljubljani (ki sta zapisala med drugim: »Tehniški muzej Slovenije si šteje v čast, da lahko izreče delovnemu kolektivu tovarne Litostroj iskrene čestitke ob dvajsetem letu obstoja podjetja. To storimo tem rajše, ker je bil prav Litostroj prvo industrijsko podjetje, s katerim je naš muzej uspešno sodeloval«); Beograjski sejem in gl. urednik zagrebskega »Vjesnika« Mirko Peršen.

Odmevi našega jubileja v tisku

Ob dvajsetletnici našega podjetja so skoraj vsi slovenski časniki in časopisi napisali daljše ali krajše sestavke z glavnimi podatki o našem razvoju in poročali o naših jubilejnih prireditvah. Pa tudi časniki iz drugih republik — vsaj najpomembnejši — nas niso prezrli. V RTV Ljubljana so nam posvetili kar več oddaj in poročil, o našem jubileju pa je spregovoril tudi RTV Beograd. Posebno poročilo s slovesne seje DSP je jugoslovanski časnikom posredovala tudi agencija Tanjug.

Izmed časnikov, ki so o Litostroju največ napisali ob tej priložnosti, naj navedemo ljubljansko »Delo«, ki je objavilo med drugim diagram naše turbinske proizvodnje, poročilo z jubilejne seje DSP in še posebej tudi glavne izvirke iz govora predsednika DSP Franca Jevnikarja. »Ljubljanski dnevnik« je poročal o jubileju že dan pred slovesno sejo DSP. Spomnil se nas je tudi mariborski »Večer«. Daljše poročilo je objavil o našem jubileju in dosedanjih uspehih ljubljanski

»Gospodarski vestnik«, vtem ko je tržasko »Gospodarstvo« objavilo 2. sept. t. l. dolg prikaz o našem razvoju na prvi strani, v naslednji številki pa še poročilo o sklenitvi pogodbe o izmenjavi licenc in tehničnem sodelovanju z italijansko tvrdko »Fiat Grandi Motori«. Članek z dvema fotografijama je posvetila Litostroju tudi »Delavska enotnost«, ki je objavila tudi sliko s slovesne seje DSP. Spomnili so se nas tudi »Dolenjski list« iz Novega mesta in še nekaj drugih lokalnih časnikov.

Daljše prispevke o Litostroju sta nadalje objavili reviji »Tehnika« (Beograd) in ugledna pomorska revija »Pomorstvo« (Reka), ki je še posebej prikazala naše izdelke za ladjedelnice. »Ljubljanski vestnik« iz Ljubljane pa je celo izdal posebno številko s prispevki svojih litostrojskih sodelavcev. Naše podjetje je prikazal v svoji številki, posvečeni zagrebškemu jesenskemu velesejmu tudi zagrebški časnik »Medjunarodni sajmovi«, vtem ko je glavni urednik zagrebskega »Vjesnika« poslal ob jubileju brzjavko.

V številki posvečeni gradnji HE Djerdap je beograjski »Privredni pregled« objavil 2. sept. t. l. v prispevku svojega ljubljanskega dopisnika A. Jovanovića lep prikaz dosedanjega dela Litostroja pod naslovom »Med najbolj znanimi svetovnimi proizvajalci«, v eni izmed naslednjih števil pa izčrpno poročal o naših letošnjih eksponatih na zagrebškem velesejmu. Nazadnje naj še omenimo, da je o jubilejnih prireditvah Litostroja poročala 3. septembra t. l. tudi beograjska »Politika«, ki je objavila dopis svojega ljubljanskega dopisnika D. Dimitrijevića.

Vsem omenjenim časnikom in časopisom ter radijskim postajam in agenciji Tanjug se za njihovo pozornost najlepše zahvaljujemo.

Naj še omenimo, da je ljubljanska televizija posnela potek slovesne seje DSP, za kar se je potem zanimala tudi posebna ekipa londonske BBC, ki se je nekaj dni kasneje mudila v Sloveniji in prevzela ta film. Oktobra pa bodo snemale v naših obratih tudi »Filmske novosti«, da bi ob našem jubileju prikazale filmski publiki nekaj naših izdelkov in delo naših delavcev.

— bv —

SODELOVANJE LITOSTROJ

FIAT Grandi Motori

Prvega septembra t. l. sta naš Litostroj in ugledna italijanska tvrdka »Fiat Grandi Motori« iz Turina sklenila pogodbo o izmenjavi licenc in tehničnem sodelovanju.

Po tej pogodbi bo Litostroj gradil motorje Fiat iz serij »210« in »A-230« v moči od 300 do 3000 KM s 1050 oz. 1500 vrtljaji na minuto.

Motorje bodo uporabljali predvsem za železniško vleko. Italijanska družba bo nudila Litostroju vso tehnično pomoč pri gradnji teh motorjev, razen tega pa bodo Fiatovi centri za tehnično pomoč na voljo Litostroju in njegovim kupcem tudi po izdelavi motorjev, ko bodo ti že obratovali. Sedanjo servisno službo v Jugoslaviji bo tvrdka »FIAT GRANDI MOTORI« še okrepila, da bi tako še povečala svojo pomoč pri obratovanju teh motorjev pri nas.

To sporočilo so razen naših časnikov objavili tudi vsi italijanski časniki, kjer je ta novica vzbudila veliko zanimanje tudi v Italiji. V informacijo naših bralcev podajamo spodaj še nekaj podatkov o italijanski tvrdki.

Nekaj podatkov o proizvodnji tega pomembnega obrata Fiatovega koncerna.

Industrijski koncern FIAT je sicer znan predvsem po svoji avtomobilski proizvodnji, vendar pa spada tudi med najbolj znane svetovne izdelovalce dieselskih motorjev velike moči, ki jih uporabljajo v ladjedelništvu in industriji, še posebej v industriji, ki uporablja plinske turbine.

Z izdelovanjem teh motorjev se peča obrat, ki se uradno imenuje »Fiat Grandi Motori«. Svoj sedež ima v Turinu in je po velikosti največja tovarna Fiatovega koncerna.

Fiat-Grandi Motori je začel s proizvodnjo ladijskih in drugih motorjev za industrijo že v prvih letih tega stoletja. Našel je izvirne tehnične rešitve in načrte za svoje motorje, ki se sproti izpopolnjujejo po najsodobnejših tehničnih merilih v tej vrsti proizvodnje. Svoje poslovanje na tem področju je postopno razširjal.

Fiat-Grandi Motori je najprej izdeloval dieselske motorje in druge industrijske stroje v velikih serijah, dobro desetletje pa že izdeluje tudi neštete tipe industrijskih turbin za najrazličnejšo uporabo. V tovarni je zaposlenih 4000 delavcev. Ves izdelovalni postopek — od projektiranja do vlijanja ter od mehanike obdelave do montaže in tehničnih preizkusov se odvija v obratih te tovarne, le nekaj posebnih delov izdelujejo tudi druge tovarne Fiatovega koncerna ali pa jih nabavljajo pri specializiranih izdelovalcih v tujini.

Nemogoče je navesti vse tipe strojev, ki so jih izdelali v tej tovarni, niti vseh njihovih značilnosti. V glavnem pa so to štiristaktni motorji moči 300 KM s hitrostjo 500—600 vrtljajev na mi-

nuto, ki se vgrajujejo v ribiške in potniške ladje male obalne plovbe; nadalje generatorji srednje kapacitete, forryboti in električne centrale srednje velikosti, ki proizvajajo do 9000 KM po agregatu, potem motorji za lokomotive z močjo od 500 do 3000 KM, pri čemer so njihove dimenzije in teže odvisne od sistema v lokomotivi. Med štiristaktnimi motorji izdelujejo posebne tipe s posebnimi vgrajenimi deli, ki jih uporablja npr. vojna mornarica. Največji in temeljni del proizvodnje pa pomenijo dvotaktni motorji, ki jih izdelujejo v nekaj desetih velikostih s cilindričnim premerom do 900 mm. Moč teh motorjev je tudi do 30.000 KM. Drugi tipi najnovejše konstrukcije s cilindričnim premerom 1060 mm pa lahko proizvajajo celo do 40.000 KM. Te motorje vgrajujejo ali v električne centrale ali pa v srednje, velike in največje ladje in plovne objekte.

Tovarna Fiat-Grandi Motori je doslej neposredno sodelovala z nekaterimi jugoslovanskimi ladjedelnicami, ki so v svoje ladje vgradile že precejšnje število Fiatovih dieselskih motorjev. V Fiatovi tovarni Grandi Motori je v zadnjem času zelo napredovala tudi proizvodnja plinskih turbin najnovejšega tipa, katerih moč se giblje med 5000 in 55 tisoč KM. Te turbine so posebno primerne za električne centrale in črpanje vnetljivih tekočin in plinov v naftovodih in plinovodih.

Naj še omenimo, da ima tovarna Fiat-Grandi Motori po vsem svetu svoje servisne delavnice, ki opravljajo tehnične in druge storitve. Tudi po tej plati je sodelovanje Litostroja s to ugledno in po vsem svetu znano tovarno največjega pomena. Nič manj pomemben temelj tega sodelovanja pa ni seve ugled, ki si ga je tudi Litostroj pridobil doma in v svetu z nekaterimi svojimi znanimi izdelki.



»Francelj, ali še delaš v Litostroju?»

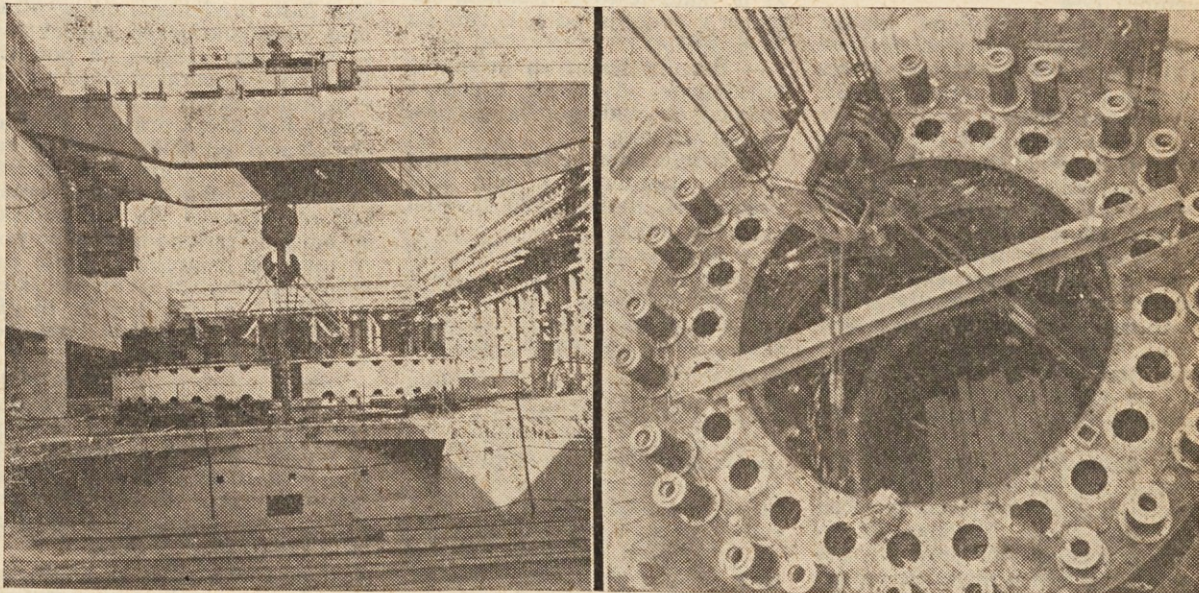
»Se, še.«

»Kako pa si zdržal celih dvajset let?»

»Dobrega starega pregovora sem se držal.«

»???«

»Goste službe, redke suknje.«



Na prvi sliki je montaža prvega agregata v HE Spodnja Drava I. Tu vidimo pripravljen traverzni obroč vodilnika Kaplanove turbine za položitev v jašek. Na drugi sliki je isti traverzni obroč med spuščanjem v jašek. (Foto: Betka Kocjančič)

Sklepi samoupravnih organov

Sklepi UOP

Na 11. redni seji dne 14. avgusta 1967 je UOP obširno obravnaval »Poslovno poročilo« za I. polletje 1967 ter sklenil, da ga posreduje kolektivu v javno obravnavo, kakor poročamo o tem na drugem mestu.

UO je obravnaval predlog dinamičnega (operativnega) plana proizvodnje za II. polletje in očno izpolnitve plana za leto 1967, ki ga je UO s sklepom 4. redne seje zahteval od TS.

TS je dala pojasnilo, da je predlog izdelan na podlagi trenutne situacije v podjetju in da pripravlja predlog ukrepov, s pomočjo katerih bo letni plan izpolnjen; zato je UOP sprejel sklep, da se predlog dinamičnega plana v preostalih mesecih poveča za manjkajoče količine. UOP je obravnaval dopis kadrovskega sektorja v zvezi z organizacijo zdravstvene službe in statusom CA in sklenil sklicati za prve dni meseca septembra posebno posvetovanje zaradi opredelitve skupnega stališča in nadaljnje akcije, pri čemer naj se rezultati posvetovanja predložijo UOP in kasneje DSP za njune odločitve, kakor bodo terjale ugotovitve in zadavne okoliščine.

UOP je v zvezi s sklepom 9. redne seje z dne 31. 7. 1967 tč. 3 prejel odgovor PPB, iz katerega izhaja, da delovno mesto svetnika v sistematizaciji PPB obstaja in da je to zasedeno po Vekoslavu Urbančiču. UOP je obravnaval odgovor direktorja projekti-ve glede problemov v zvezi s sklepom 31. r. s. UOP z dne 23. 3. 1967, da mora biti rok za tehnično dokumentacijo skupen, s čimer se naj odpravijo vmesni časi in skrajšajo roki.

UOP ugotavlja, da navedeni problemi odpadejo z novo organizacijsko obliko oddelka za izdelavo dokumentacije, zato zadoljuje vodstvo podjetja, da pospešeno dela na organizaciji združitve projektive in konstrukcije, tako da bo ta izvedena najkasneje do konca 1967.

Del. svetu predlaga odobritev nabave kombi vozila v vrednosti okoli 3.378.000 Sdin za potrebe montaže HE Tikveš. V bodoče priporoča UOP, da ob večjih naročilih in predvidenih montažah stroški take nabave bremene komisijo in taka osnovna sredstva ostanejo po montaži naročniku.

Na 12. redni seji 21. 8. 1967 je UOP predlagal v razpravo in odločitev ali potrditev tele zadeve:

- Popravek 127. člena pravilnika o delovnih razmerjih zaradi uskladitve s spremembo zakona o Dnevu zmage.

- Izravnavna fiktivne razlike pri obračunu žerjava 100/20 ton za Sholayar I. P. H. prek Indoceana, New Delhi, po izvoznem zaključku št. 224 z dne 21. novembra 1964.

- Izravnavna fiktivne razlike pri obračunu prevoza žerjava 100/15 ton za NELLORE po izvoznem zaključku št. 193 z dne 27. septembra 1962.

- Izravnavna razlik pri obračunu žerjava 80/20 ton za U. P. State Electricity Board, Luckrow-Matitila Hydrel Scheme prek Indoceana, New Delhi.

- Izravnavna fiktivne razlike pri obračunu prevoza žerjava 30/10 ton za ECE, Kalkuta, po izvoznem zaključku št. 238 z dne 3. 6. 1965.

- Izravnavna fiktivne razlike pri obračunu prevoza loput Umi-am po izvoznem zaključku št. 201 z dne 23. 2. 1963.

- Zahtevek Jožeta Pivka in Pavla Cadeža za višji dodatek za hrano in stanovanje na montaži HE Van Engil, Turčija, pri čemer naj se osebni prejemki povečajo za \$ 10,0 mesečno na način za obračun, kot velja po dosedanjih pogodbah.

- Sprememba in dopolnitev 4. člena pravilnika o osebnih do-

hodkih na gradbišču za montažo črpalnih postaj v Zgornjem Egiptu, skladno z zadevnim dogovorom s podjetjem RADE KONCAR kot soizvajalcem.

- Pristanek na sklenitev in podpis pogodbe o kooperaciji za dizel motorje s firmo FIAT, Torino.

- Anketa o uvedbi razširjenega zdravstvenega zavarovanja po predlogu KZSZ Ljubljana, pri čemer UOP sklene, da se predhodno opravi interna anketa med člani samoupravnih organov podjetja in enot, katere rezultati bodo sporočeni DSP pred odločitvijo o odgovoru v imenu podjetja oziroma delovne skupnosti.

UOP je vzel na znanje poročilo komisije za izvedbo javnega razpisa vodilnih delovnih mest ter na podlagi njenega mnenja in predlogov o prejetih prijavah opravil izbiro kandidatov, za katere sklene, da jih razporedi s 1. 9. 1967 na zadevno delovno mesto, kot so se zanj potegovali, in to takole:

- na delovno mesto šefa CTB: inž. Anton Levstek,

- na delovno mesto šefa VET: inž. Janez Barlič,

- na delovno mesto šefa PE Fi: inž. Viktor Nolimaj,

- na delovno mesto direktorja proizvodnje: inž. Darinko Kolbl,

- na delovno mesto šefa TPD: inž. Jože Kožuh.

Ker prvi razpis za vodilni delovni mesti šefa PTO oziroma šefa Organizacijske službe ni uspel, ga je treba ponoviti.

UOP je obravnaval poročilo inž. Jožeta Šturma glede poškodb od korozije in škode, kot je nastala pri odpremi batov za Poljsko, ter naročila Organizacijski službi, naj predvidi možnost razširitve kontrole naših izdelkov tudi na zaščitne premake in na embalažo za odpremo. Določi naj se delovno mesto z ustrezno strokovnostjo in ujemajočo odgovornostjo.

UOP je obravnaval poročilo inž. Nestorja Marna glede odgovornosti Litostroja pri dobavi novih rotorjev za HE Peručico po komisiji 36.701 ter je v tej zvezi zadolžil PPB, naj ob sklepanju pogodb skrbi za maksimalno varstvo in zaščito podjetja s pogodbenimi klavzulami.

UOP je obravnaval dopis kadrovske službe za oprostitev od dolžnosti prispevka za prevoz, kadar gre za invalide III. kategorije, ki čakajo na nadomestilo osebnih dohodkov v zvezi z razporeditvijo na drugo delovno mesto, ter je sklenil, naj kadrovska služba izdela najugodnejši predlog, s katerim bi rešili problem vseh invalidov in ne samo vozačev. UOP je ugodil vlogam:

- direktorja proizvodnje za dodelitev enkratne nagrade v znesku ND 600,00 Antonu Papežu, ki je nadomestoval Romana Zupanca v obdobju od 1. 1. 1967 do 30. 6. 1967;

- Branka Jerina za priznanje štiridnevne odsotnosti z dela s pravico do nadomestila (izredni plačan dopust);

- Jožeta Lebarja za priznanje 20 dni odsotnosti z dela brez pravice do nadomestila (izredni neplačan dopust);

- Andreja Starca iz PE MO za odobritev potovanja z osebnim avtomobilom v Budimpešto oziroma za povračilo potnih stroškov v višini vozovnice I. razreda brzovalaka.

UOP je obravnaval pritožbo Jožeta Katanca (Katanec) v zvezi z izselitvijo iz zavarovanega območja podjetja v postopku, kot ga je izvedel splošni sektor, ter je sklenil odstopiti zadevo kadrovske službi s priporočilom, naj se pritožniku oziroma prosilcu dodeli ali ponudi prvo prazno stanovanje, ki bo ustrezalo za prebivanje štiričlanske družine.

UOP je obravnaval dopis PE Fi glede razporeditve Mirka Dimni-

ka in je sklenil zadolžiti kadrovske službo, naj izbere najprimernejšo varianto za rešitev tega primera.

UOP je obravnaval vlogo Franca Kramžarja za začasno prebivanje njegove družine v Samskem domu in je sklenil, da odstopi zadevo kadrovske službi s priporočilom, naj po možnosti čimprej reši zadevni problem.

UOP je vzel na znanje poročilo o opravljenih nadurah v preteklem mesecu.

UOP je sklenil odstopiti sindikalni podružnici v obravnavo vlogo sindikalne podružnice KOVINAR iz Trebnjega.

UOP je odobril udeležbo na 10. evropski razstavi obdelovalnih strojev v Hannoveru, pri čemer naj se razstave udeležijo: inž. Jože Kožuh, inž. Anton Levstek in inž. Franc Pentek.

UOP je ugodil vlogi PPB za potovanje inž. Vojina Ecimoviča v Francijo v imenu in na račun podjetja, pri čemer naj predlagatelj omeji število dni potovanja na minimum.

UOP je obravnaval predlog tehničnega direktorja za štirinajstdnevno službeno potovanje našega predstavnika v Sovjetsko zvezo in sklenil, da spremeni 10. sklep redne seje UOP z dne 7. 8. 1967 pod 3. točko tako, da se odobri eno potovanje na 34. svetovni liverski kongres v Parizu in eno potovanje v Sovjetsko zvezo. Tehnična služba naj določi osebo, ki bo šla na tako odobreno pot, pri čemer naj gre po možnosti v oba kraja ista oseba.

UOP priporoča, naj se v bodoče pošiljajo na službena potovanja posamezniki s konkretnimi nalogami.

Na 13. redni seji 24. 8. 1967 je bil UOP seznanjen s predlogom plana finalizacije za mesec september 1967 v višini 1189 t. TS je zagotovila, da bo mesečni, kakor tudi letni plan izpolnjen. V koordinaciji z vsemi prizadetimi bo izpolnitev plana dosežena z realizacijo posebnih ukrepov, ki bodo zagotovili maksimalno izkoriščanje zaposlenih strojnih kapacitet in s kooperacijo. Za izpolnitev plana je potrebno preskrbeti potrebna finančna sredstva za nabavo repromateriala.

Upravni odbor je bil seznanjen s predlogom uprave o programu proslave ob dvajsetletnici podjetja, pri čemer uprava podjetja organizira izročitev priznanj in nagrad vsem slavljenecem, kakor tudi ostalo izvedbo proslave.

Upravni odbor je obravnaval poročilo kadrovske komisije o razglasu prostega delovnega mesta vodje konstrukcije II za IO v PE Fi in ugotovil, da razpis ni uspel, ker prijavljeni kandidat ne izpolnjuje pogojev.

Glede na to, da je v najkrajšem času predvidena reorganizacija konstrukcije in projektive se za enkrat razglas ne ponovi. Do izvršitve reorganizacije naj še v naprej opravlja to dolžnost tov. Anton Kovačič. Upravni odbor je obravnaval poročilo komisije za pravilnik o nagrajevanju kadra za izdelavo tehnične dokumentacije ter ugotovil, da pomanjkljivo administrativno evidenčno poslovanje in neurejeno stanje na sploh, onemogoča izvajanje sklepa UOP 5. r. s. z dne 26. in 27. 6. 1967 tč. A 1,1 in delo komisije za revizijo pravilnika.

Zaradi gornjega je UOP sklenil: — vodstvu podjetja se odstopi celotno poročilo komisije v proučitev in takojšnjo rešitev v smislu predlaganih ukrepov s strani komisije, tako, da bo lahko do 15. 9. 1967 komisija predložila UOP revidiran pravilnik,

- za vsako novo komisijo, ki se odpre, morajo biti določeni stroški dokumentacije po PKC po ustreznih stroškovnih mestih in izvedenkah.



»Janko, a je tvoj očka zmagal na sto metlov?«
»Moj očka je plvak na dvajset let.«

Dobro pripravljena seja DS

Ena izmed sej delavskega sveta podjetja je bila še posebno temeljito pripravljena.

Tik pred njenim začetkom je bilo slišati nekoga:

»Kaj pa je treba toliko papirja!« Ta glas je ostal osamljen.

Pod prvo točko dnevnega reda je bilo poročilo komisije, ki je imela nalogo ugotoviti povzročitelje neke večje škode. Njihovo poročilo je bilo med gradivom za ostale točke dnevnega reda posredovano vsem članom delavskega sveta že nekaj dni pred sejo. Izredno pomembna vsebina poročila je precej prispevala k udeležbi. Poročilo je namreč v znatni meri osvetljevalo vprašanje odgovornosti, zlasti na vodilnih delovnih mestih.

Predsednik delovne komisije, ki je pripravila poročilo, je želel le na kratko pojasniti vsebino, ker je bilo gradivo že prej razposlano članom. Večina se je s tem strinjala. Pa se je vendar oglašil nekdo, ki je z zvinitim papirnatim tulcem v roki pomahal proti de-

lovnemu predsedstvu in glasno zahteval:

»Poročilo naj se prečita!«

Le redki so polglasno pritrdili tej zahtevi. Tudi tisti, ki so želeli slišati le povzetek, niso bili dovolj glasni.

Ponovna glasna zahteva člana, ki je želel slišati celotno poročilo, je zmagala. Predsednik komisije, ki je pripravila poročilo, ga je v njenem imenu prebral.

Tako so bili vsi še bolj temeljito seznanjeni s poročilom. Ali pa so morda nekateri šele prvič slišali to besedilo? Med njimi najbrž tudi tisti, ki je zahteval, da se poročilo prečita? Če bi se z vsebino teksta seznanil vsak že doma, bi bila seve seja delavskega sveta precej drugačna. Kratak uvod bi sprožil razpravo, v katero bi jih poseglo več, kot jih je v resnici. Seja bi bila lahko krajša in bolj delovna. Pogoj za to pa je, da ne bi bilo med nami takih upravljalcev, ki se sej udeležujejo nepravilni.

KV



Polletno poslovno poročilo v javni razpravi

UO je avgusta obširno obravnaval poslovno poročilo za I. polletje 1967 in sklenil, da ga posreduje kolektivu v javno obravnavo. Pri tem je UO ugotovil, da kazalci uspešnosti podjetja, ki so razvidni iz poročila, zlasti pa neizpolnjevanje plana proizvodnje in rokovne kasnitve, porast stroškov poslovanja, veliki odpisi (kot posledica prekoračenja planske in prodajne cene) ter zmanjšanje dobička kažejo slabše poslovanje v I. polletju 1967.

UO je omenil, da je potrebno pri javni obravnavi poročila vsestransko proučiti posamezne elemente zaradi nujnosti izboljšanja stanja glede na realni položaj podjetja v jugoslovanskem in mednarodnem gospodarstvu, z vidika maksimalne izrabe kapacitet podjetja, strukture proizvodnje in možnih naročil, spoštovanja pogodbenih rokov, potrebne strukture zaposlenih, odstranitve subjektivnih in pravočasnega premagovanja objektivnih težav.

ODS so obravnavali poslovno poročilo v avgustu in so svoje sklepe in stališča sporočili upravnemu odboru do konca avgusta.

SPLOŠNE UGOTOVITVE

Gospodarski zastoji in nazadovanja so v svetovnem merilu naravni in celo pričakovani pojavi. Sedanje upadanje gospodarske konjunkturo v zahodnih državah gospodarstvenikov ni presenetilo, saj so se že v naprej pripravljali za ustrezajočimi ukrepi za ublažitev posledic pričakovane gospodarske recesije. Tudi brez gospodarske reforme bi splošna gospodarska recesija že zaradi našega poslovnega sodelovanja z inozemstvom prizadela tudi naše gospodarstvo.

Uvod v gospodarsko reformo so pomenile ukinitve in restrikcije kreditov za osnovna in obratna sredstva in za financiranje izvoznih poslov. Odvzemanje kreditov in denarja iz obtoka se rigorozno nadaljuje in posledice se kažejo v čedalje večjem pomanjkanju denarja in naraščajoči nelikvidnosti podjetij. Priliv denarja usiha, terjatve naraščajo, primanjkuje denarja za nabavo reprodukcijskega materiala in za odkup deviz; zaradi tega primanjkujejo nekatere vrste materiala za finalizacijo, kar zopet povzroča porast nedokončane proizvodnje; primanjkuje pa tudi denarja za izplačilo osebnih dohodkov, ki jih že marsikatera podjetja izplačujejo z zakasnitvami ali pa celo kot minimalne osebne dohodke.

Ker kupci, posebno kupci investicijske opreme, ne razpolagajo s potrebnimi namenskimi sredstvi, so svoje izdatke zreducirali na minimum in neobhodne nabave vežejo na kreditne pogoje. Tak položaj ne prizadeva samo Litostroja kot dobavitelja, temveč tudi druga domača podjetja strojne industrije, verjetno še v večji meri. To ima za posledico upadanje naročil, odpust delavcev in naraščanje socialnih problemov, nedoseganje državne akumulacije z vsemi nadaljnjimi reperfusijami itd.

Pri oceni doseženih proizvodnih in finančnih rezultatov pa ne smemo vse pripisati gospodarskim težavam in gospodarski reformi; objektivno moramo analizirati tudi svojo prizadevnost.

Po dinamiki dotoka naročil pomeni letošnja planska številka močno povečanje nasproti vrednosti prejetih naročil v prejšnjih letih, je pa v skladu z dinamiko finančne realizacije preteklih let.

V t	1962	1963	1964	1965	1966	1967
Blagovna proizvodnja dosežena	12.483	12.442	12.505	12.625	10.907	—
Blagovna proizvodnja planirana						14.340

Letna proizvodnja je povprečno 12.500 t. Le v 1966. letu je finalizacija blagovne proizvodnje zatajila za domala 2000 ton, kar je v močnem navzkrižju z dobavnimi obvezami podjetja in je nujno treba zamujeno dohiteti v novem letu. To upravičuje planirano količino blagovne proizvodnje.

IZPOLNITEV PLANA: NAROČILA

Letni plan predvideva dotok naročil v skupni vrednosti 208 milijonov 40.000 Ndin, v prvem polletju pa je bilo prejetih naročil v skupnem znesku 49.684.582 Ndin, t. j. 23,9 % ali 107,3 % nasproti prvemu polletju 1966, ko je bilo ustvarjeno le 46.308.709.—. Šibek dotok naročil je pod vplivom gospodarske reforme in ostalih težav iz uvoda tega poročila. V mesecu juliju je bila situacija že boljša, saj je Cementarna Šar naročila opremo v vrednosti približno 30.000.000 novih din.

PROIZVODNJA

Za podjetje ni življenjskega pomena samo pridobitev naročil, pač pa tudi njihova rokovna in kvaliteta izpolnitve. Glede rokovne izpolnitve sprejetih dobavnih obvez ima podjetje zadnja leta veliko težav (opravičljivih in neopravičljivih), povzročenih zaradi zamud v proizvodnem procesu, t. j. od izdelave dokumentacije pa do finalizacije in montaže končnega izdelka. Zamude v proizvodnji in finalizaciji povzročajo nepotrebne stroške in izdatke — dodatne obresti zaradi prekomerne vezave obratnih sredstev v nedokončani proizvodnji in ostale režije, penale in celo stornacijo naročil. Že samo z odpravo subjektivnih — neopravičljivih — težav iz proizvodnje si podjetje lahko prihrani pomembne zneske za svoje sklade in za osebne dohodke.

Izpolnitev proizvodnih nalog je bila takšna:

SKUPNA PROIZVODNJA

Letni plan predvideva 20.510 t skupne proizvodnje; od tega je bilo v prvem polletju ustvarjeno le 7.812 t, t. j. 38,1 % namesto 50

Drugo vprašanje realnega planiranja zadeva finalizacijo blagovne proizvodnje. Doseganje blagovne proizvodnje po količinskem obsegu ne kaže zadnja leta bistvenih sprememb.

odstotkov. V istem obdobju preteklega leta je bilo izdelano 9.944 t, torej je bilo letos ustvarjeno le 78,5 % lanske produkcije. Najšibkeje postavke izkazujejo stroji za gradbeništvo 7,9 %, vodne turbine 18,5 %, črpalke 34,7 %, ostali stroji in naprave 38,1 % in zvarjenci 39,7 %. Sicer je število zaposlenih v upadanju, vendar to še ne upravičuje tako močnega upadanja proizvodnje, saj plan proizvodnje za leto 1967 že upošteva znižanje števila zaposlenih.

BLAGOVNA PROIZVODNJA (FINALIZIRANA)

Podobno sliko kot skupna proizvodnja kaže tudi blagovna proizvodnja. Bistvenih odstopanj od ene in druge ne more biti, saj gre za isto proizvodnjo, vendar brez polizdelkov in internih storitev. Tudi blagovna t. j. finalizirana proizvodnja se je do leta 1965 v glavnem razvijala skladno s številom zaposlenih. V letu 1966 je učinek proizvodnje upadel za 7,5 %, v prvem polletju pa za 14,2 % (86,3:93,8 in 74,—:88,2). Tako močno upadanje učinka proizvodnje je neopravičljivo in je za pojasnilo tega pojava potrebna posebna analiza vplivov od dokumentacije do finalizacije in montaže.

Blagovna proizvodnja je bila planirana s 14.300 t. ustvarjena pa le s 4.665 t, t. j. z 32,5 % namesto s 50 %; lansko polletje 5.600 t, indeks 83,3. Največje izpade izkazujejo postavke stroji za grad-

beništvo 7,9 %, vodne turbine 18,5 %, črpalke 34,7 %, ostali stroji in naprave 38,1 %, diesel motorji 39,9 %, ulitki sive litine 25 odstotkov; doseganje bi moralo biti 50 %.

ODPREMLJENI PROIZVODI

Količine proizvedenih in odpremljenih proizvodov se po navadi ne poudarjajo. Še neprodani proizvodi, na pr. črpalke, vilicarji, itd., se vskladiščejo in prehajajo v odpremo šele ob prodaji. Razumljivo je, da odprema ne more izkazovati boljših rezultatov kot proizvodnja. Odpremljene količine proizvodov dosega 33 % letnega plana, oziroma 88,9 % lanskega polletnega dosežka. Od I.—VI. 1966 je bilo odpremljeno 5.330 t, v istem obdobju letošnjega leta pa le 4.738 t.

FINANČNA REALIZACIJA

Po veljavnih predpisih izkazujejo gospodarske organizacije v svojih periodičnih in letnih obračunih dosežene poslovne rezultate po vrednosti vseh v obračunskem obdobju izdanih računov in po vrednosti v obračunskem obdobju vnovčenih računov ali terjatev. Gre torej za dva ločena obračuna in sicer: 1. za obračun fakturirane in 2. za obračun plačane realizacije. Razlika med obema je v tem, da fakturirana realizacija zajema dejanski poslovni uspeh tekočega obračunskega obdobja, vtem ko se plačana realizacija nanaša delno še na prejšnje in le delno tudi na tekoče obračunsko obdobje, kolikor je pač denarja iz terjatev priteklo. Obračun fakturirane realizacije je merilo za ocenitev doseženega finančnega uspeha v obračunskem obdobju, vtem ko obračun plačane realizacije služi le za osnovo za razporeditev doseženega dohodka med družbo in podjetjem ali na družbene terjatve, osebne dohodke in za sklade podjetja.

FAKTURIRANA REALIZACIJA

Finančni plan predvideva za 1967 skupni doh.	Ndin 208.040.000
doseženo	Ndin 104.236.484
t. j.	50,1 %
Doseganje I.—VI. 1966	89.903.771,— = indeks 116.

Finančna realizacija se ugodneje razvija kot proizvodnja ali finalizacija in vsebuje poleg vrednosti izdobljenih končnih izdelkov tudi vrednosti fakturiranih situacijskih obračunov nedokončane proizvodnje. Rezultat fakturirane realizacije je zadovo-

ljiv, vendar sam po sebi nepopoln in zaradi tega nezadosten, dokler finalizacija v proizvodnji ne bo dosegla planirane ravni. Le od uspeha dokončane proizvodnje bo podjetje živelo, vtem ko je nedokončana proizvodnja nezanesljiv finančni vir.

STRUKTURA FAKTURIRANE REALIZACIJE

Od skupnega dohodka	Ndin 104.236.848.—
odpade na domači trg 80,8 % t. j.	Ndin 84.182.248.—
in na izvoz 19,2 % t. j.	Ndin 20.054.236.—
S to realizacijo je bil, kot že navedeno, letni plan dosežen s 50,1 %	
ločeno pa plan realizacije na domačem trgu z	51,7 %
in plan izvoza	44,3 %

GOSPODARSKO FINANČNA SITUACIJA

Pogoji poslovanja v letošnjem I. polletju so bili za Litostroj in tudi za ostalo strojno industrijo zelo težki. Potreba za investicijskim vlaganjem v industriji obstaja še naprej in interesi iščejo možnosti financiranja investicij na podlagi kreditiranja. Ker domača industrija ne razpolaga z namenskimi sredstvi za kreditiranje kupecv, žanje naročila inozemska konkurenca. Posledice so nazorne v upadanju naročil. Od planiranih 208.040.000.— novih naročil je Litostroj sprejel v teh šestih mesecih letošnjega leta novih naročil v znesku Ndin 49.684.582.— ali 23,9 % letnega plana. Skupnost je vložila potrebna sredstva v izgradnjo industrijskih objektov in za opremo tega podjetja, ni mu pa stala na voljo potrebnih obratnih sredstev. Od tod izvirajo latentne finančne težave podjetja. Gospodarski instrumenti uravnavajo

proračunsko akumulacijo, ne upoštevajo pa specifičnosti gospodarskih panog. Zaradi nezadostnih obratnih sredstev je podjetje permanentno nelikvidno z blokiranim žiro računom. Zaloge materiala, nedokončane proizvodnje in gotovih izdelkov so sorazmerno visoke. Nabava surovin in materiala je vezana na dobavne pogoje dobaviteljev, posebno inozemskih. Nihanja vrednosti v nedokončani proizvodnji so pod vplivom razpoložljivega materiala za finalizacijo. Na zalogi gotovih izdelkov so v glavnem rezervni in sestavni deli, pa tudi gotovi izdelki serijske proizvodnje, črpalke, talna transportna sredstva, dizel motorji, stiskalnice in podobno. Pri ustaljenem količinskem obsegu blagovne proizvodnje, ki znaša povprečno 12 tisoč ton, je bilo število delavcev znižano od 3658 v letu 1965 na 3225 per 30. 6. 1967. Planirano je znižanje delavcev na 3100 ob (Nadaljevanje na 6. strani)

Z naraščanjem težav se mora vzporedno stopnjevati prizadevnost delovnega kolektiva, da bi uspešno prebrodili to kritično obdobje.

PLANSKE ZADOLŽITVE

V pregledih o izvršitvi planskih nalog so prikazani podatki iz obračunov z dne 30. VI. 1966, 31. XII. 1966, plan za leto 1967 in obračun z dne 30. VI. 1967 z indikatorji. Prikazi se nanašajo na število delavcev, delovne ure, naročila, proizvodnjo in realizacijo. (Glej tabelo spodaj!)

Izhodišče gospodarskega planiranja v proizvodnih podjetjih sta razen razpoložljivih proizvodnih kapacitet obseg prejetih naročil in količina finalizirane blagovne proizvodnje. Od teh treh dejstev je odvisev ves nadaljnji potek poslovanja; od pravilno postavljenih planskih nalog še bolj pa od dosledne izpolnitve le-teh je odvisno doseganje poslovnega uspeha. Obstoj podjetja je nerazdružljivo povezan z njegovim napredkom. Stagnacija v razvoju podjetja že sama lahko skriva nevarnosti.

Iz tega zornega kota se postavlja vprašanje, ali so plani v sedanjih gospodarskih situaciji zares realno postavljeni ali pa so morda prenapeti.

NAROČILA IN BLAGOVNA PROIZVODNJA

Prvo vprašanje seveda zadeva naročila. Oceno realnosti planiranega obsega naročil za leto 1967 daje le vzporeditev planskih števil z doseženo finančno realizacijo za nekaj preteklih let nazaj.

	v Ndin	1962	1963	1964
Prejeta naročila		134.473.290	154.420.081	138.780.040
Dosež. finančna realiz.		121.317.080	144.909.260	154.749.080
Predvidena naročila		—	—	—
	v Ndin	1965	1966	1967
Prejeta naročila		141.706.540	138.747.584	—
Dosež. finančna realiz.		172.650.122	185.878.857	—
Predvidena naročila		—	—	208.040.000

GLOBALNI PRIKAZ PLANA

Naziv	Enotamere	Plan1966	Izvršitev1966	Plan1967	Indeks4:3	Indeks5:4
1	2	3	4	5	6	7
Prejeta naročila		185.000.000	138.747.584	208.040.000	75,—	150,—
Delavci	štev.	3.700	3.432	3.100	92,7	90,3
Plačane delovne ure	štev.	9.079.696	8.374.406	7.200.000	92,2	86,—
Skupna proizvodnja	t	21.190	18.896	20.510	89,2	108,6
Blagovna proizv. fin.	t	13.000	10.907	14.340	83,9	142,—
Fakturirana realiz.	Ndin	185.000.000	185.878.857	208.040.000	100,5	111,9
Dobiček	Ndin	22.385.000	7.061.948	22.040.000	31,5	312,1
Plačana realizacija	Ndin	185.000.000	175.025.910	208.040.000	94,6	118,8
Dohodek	Ndin	81.035.000	61.333.169	81.780.000	75,7	133,3
Dohodek	%	43,8	35,—	39,3		
Oseb. doh. realizirani	Ndin	58.650.000	53.260.570	59.740.000	90,8	112,1
Davek na promet	Ndin	800.000	547.433		68,4	
Rezervni sklad podj.	Ndin	1.496.000	1.439.200	2.200.000	96,2	152,8
Ostanek za sklade podj.	Ndin	18.572.514	5.068.303	20.075.990	27,3	396,1
Izplačani osebni doh.	Ndin	54.000.000	51.165.529	57.000.000	95,—	111,4
Izplačani osebni doh.	%	29,2	27,5	28,5		
Dobiček	%	12,1	3,8	10,6		

Ing. Janez Stražišar

Vtisi s specializacije

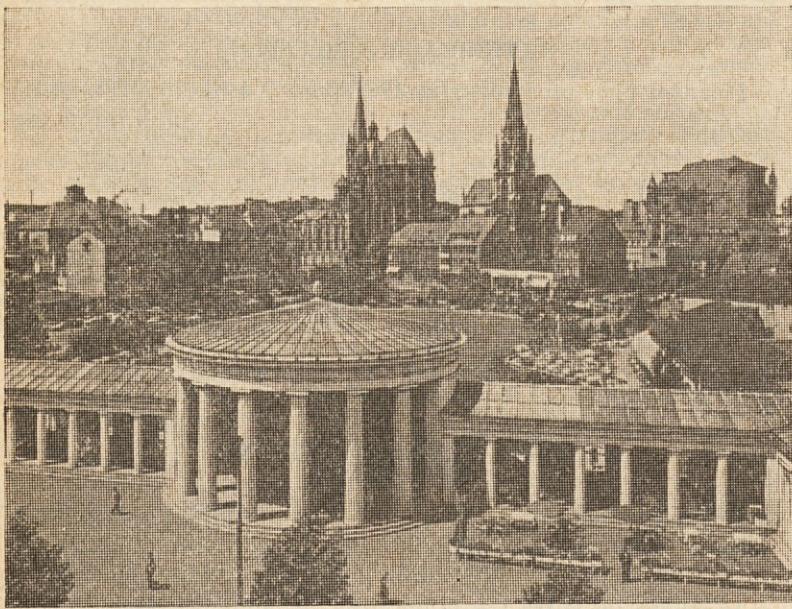
Náš sodelavec ing. Janez Stražišar se je s posredovanjem »Zavoda za mednarodno tehniško sodelovanje« v Ljubljani februarja in marca t. l. mudil na specializaciji v Zvezni republiki Nemčiji in Nizozemski. Naslov teme specializacije je bil: MLEVNA TEHNIKA IN TEHNOLOGIJA V INDUSTRIJI CEMENTA. Razen Inštituta za predelavo kamenin v Aachenu, Cementarne »ENCI« na Nizozemskem ter Inštituta za cementno industrijo v Düsseldorfu je obiskal tudi nekatere nemške cementarne in niz tovarn, ki proizvajajo strojno opremo za cementarne. Svoje vtise nam posreduje v naslednjem članku.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMCIJA

Nemčija, država v srednji Evropi, je bila po drugi svetovni vojni razdeljena v dve državi: Zvezno republiko Nemčijo, ki šteje 53 milijonov prebivalcev, in Nemško demokratično republiko, ki šteje 17,5 milijona prebivalcev. Področje celotne Nemčije meji na vzhodu na Poljsko in Čehoslovaško, na jugu na Avstrijo in Švico, na zahodu na Francijo, Luxemburg, Belgijo in Nizozemsko, na severu pa na Dansko ter Severno in Baltično morje. Torej zelo pestro sosedstvo, ki je bilo za niz držav v času druge svetovne vojne usodno, Nemčiji pa je v mirnem času omogočalo intenzivno mednarodno trgovinsko izmenjavo.

Zvezno republiko Nemčijo, ali kot jo mi večkrat krajše imenujemo — Zahodno Nemčijo, sestavlja 10 republik (Länder). Največji organ državne oblasti, zvezni parlament, tvori zvezna skupščina (Bundestag) in zvezni svet (Bundesrat). Posamezne zvezne republike, ki imajo svoje parlamente in vlade, uživajo široko avtonomijo.

Medtem ko je južni del države precej agrarno razvit, pa je severni, zlasti severnoredna-zahodna republika najbogatejša po rudah in industrijsko najbolj razvita. Številne plovne reke in odlične ceste razbremenjujejo sicer zelo gosto železniško omrežje. Glavno mesto zahodne Nemčije je Bonn, ki ima vsega 142.000 prebivalcev.



Aachen: termalni vrelec in središče mesta

Poslovno poročilo v razpravi

(Nadaljevanje s 5. strani)

istočasno porastu vrednosti finančne realizacije.

Negativno vpliva na delovni elan nizka raven osebnih dohodkov v primerjavi z osebnimi dohodki v drugih gospodarskih organizacijah, na primer v trgovini, v impekkih, bankah, institucijah itd. To povzroča fluktuacijo visokokvalificiranih delavcev in uslužbencev.

Sprememba gospodarskih instrumentov, revalorizacija, amortizacija, obresti, prometni davek in drugo lahko vpliva na doseganje poslovnega uspeha v masovni proizvodnji. V individualni proizvodnji, kjer gre za velike objekte — hidroturbine, tovarni-

AACHEN

Aachen leži skoraj na meji z Nizozemsko in Belgijo in šteje 160.000 prebivalcev. (sl. 1 Aachen — vrelec in park v središču mesta). Mesto nima močno razvite industrije, pač pa je pomembno zaradi svojega položaja ob tromeji in kot visokošolsko mesto. Ima pestro zgodovino, saj so npr. v aachenski katedrali do leta 1531 kronali 30 nemških kraljev. Turistični delavci vabijo na ogled stavbe mestnega arhiva (1267), starega magistrata, dela starih mestnih vrat, k termalnim vrelcem itd.

Komaj slabo uro hoda ali četrt ure s tramvajem je iz centra Aachena do meje. To bližino meje Aachenčani tudi pridno izrabljajo za nakupe prehrabnih artiklov, ki so na Nizozemskem nekaj cenejši kot v Nemčiji. Prehod meje je zanje enostaven, vizumov ne potrebujejo, carinska kontrola pa je le občasna. Državna meja je komaj opazna, razen seveda na cestnih prehodih.

Z dipl. inž. Janačkovičem, docentom na beograjski univerzi, sva šla v nedeljo popoldan na sprehod proti meji. Ko sva se vzpenjala po stezi na majhnem griču, sva na lepem zagledala prek steze položene veje. Kolega Janačkovič vzklikne: »Glej, otroci so pa res povsod enaki.« Dobrih tristo metrov dalje sva na vrhu griča zagledala malo okrepčevalnico, kjer so naju nagovorili že v francoščini. Bila sva v Belgiji, odnosno na tako imenovani točki tromeje, kjer se stikajo Belgija, Nizozemska in Nemčija. Poleg okrepčevalnice se dviga lep raz-

gledni stolp lesene konstrukcije. S ploščadi tega stolpa je lep razgled na Aachen in okolico.

Ker rabimo Jugoslovani za Belgijo in Nizozemsko še vizume, midva jih pa še nisva imela, sva se neugodno počutila. Po krajšem postanku sva se po isti stezi vrnila v Nemčijo.

Kot posebnost bi omenil še disciplino na mestnih in medmestnih prometnih sredstvih; avtobusih, tramvajih in trolejbusih.

Tramvaji in avtobusi vozijo skoraj vedno s prikolicami. Prikolice so pri tem namenjene samo za potnike z letnimi, mesečnimi, tedenskimi vozovnicami ali

vozovnicami, ki jih kupijo na večjih postajah v predprodaji. Mesečne vozovnice se lahko glase na poljubno ali pa točno določeno število voženj, zmeraj pa so običutno cenejše od vsote vrednosti posameznih vozovnic.

Uprave transportnih podjetij so s tem dosegle dvojni učinek. Ker je delovna sila razmeroma draga, je prihranek sprevodnika v prikolicah priložnost za znižanje cene mesečnim vozovnicam in s tem za večjo zainteresiranost potnikov za nakup teh vozovnic; razen tega se običutno skrajša zadrževanje na postajališčih in in s tem pospeši vožnja, saj ima običajno več kot polovica potnikov mesečne ali tedenske vozovnice.

Revizor izvaja kontrolo v prikolicah le na vsakih 10 do 20 vo-

ženj. Po zagotovitvi enega izmed revizorjev prestopkov skoraj ni, ker so kazni zelo visoke.

V medmestnem avtobusnem prometu opravljajo delo sprevodnikov šoferji. Ob komandni plošči imajo nameščeno posebno avtomatsko blagajno s sortiranimi kovanci in avtomatskim izdajanjem vozovnic. Zadrževanje na postajališčih je tako skrajšano na minimum.

Pa še ena majhna zanimivost: vozila za prevoz potnikov vozijo zelo točno po voznem redu in v času mojega dvomesečnega bivanja v Nemčiji nisem naletel na gnečo. Jasno pa je, da tega ni posploševati, saj velja le za mesta, ki sem jih jaz obiskal.

(Nadaljevanje prihodnjič)

0 uporabi tehničnih plinov

(Nadaljevanje)

Kisik (O₂)

Kisik je plin brez barve, vonja in okusa. Je težji od zraka (gostota O₂=1,105; zrak=1) ter tehta 11 plina pri 0°C in 760 m/m WS 1,43 gr. Kot vemo že na splošno, je kisik, če ga osvobodimo dušika, veliko bolj primeren za gorenje kot zrak sam. V ozračju ga je ca. 20,89%, kar predstavlja nekaj več kot 1/5, medtem ko sestavlja ostale 4/5 predvsem dušik (N) in nekaj drugih žlahtnih plinov.

Cisti kisik pridobimo iz proste ga ozračja le po določenem postopku, na industrijski način. Vedno bomo uporabljali le čim bolj suh kisik, saj nam ta ne povzroča škode v plinskih napravah. Proces odvajanja kisika od dušika ne pomeni danes nekaj nemogočega, je pa še vedno dokaj zamotan postopek. Ločitev poteka pri zelo nizkih temperaturah, pri katerih se oba plina najprej utekočinita v istem razmerju. S pomočjo frakcionirane destilacije odvajamo najprej dušik, ki »vre« že pri temperaturi —195°C, nakar se tekoči kisik z vreliščem pri —183°C koncentrira do 99—99,8%. Absolutna ločitev obeh plinov je mogoča le s pomočjo dragih postopkov, je pa praktično skoraj nepotrebna, ker se 99% kisik lahko uporablja z istim učinkom, kot če bi bil popolnoma čist (100%). Važno pri tem je le to, da iz kisika odstranimo vso vodo, ki se pojavlja v obliki kondenzata. Le-ta nam lahko v zimskem času povzroči določene težave zaradi zmrzovanja. Po instalacijah pa nam povzroči oksidacijo cevi, kar je nevarno zaradi vžiga.

Na trg prihaja kisik v stisnjem stanju in v posebnih posodah (jeklenkah) do 150 ata. Njegova posebnost je v tem, da ne sme priti v dotik z različnimi maščobami (masti, olja), če je v komprimiranem stanju. Že najmanjša napaka v tem pogledu ima lahko težke posledice. Zaradi tega se kisik ne sme uporabljati za pogon dieselskih motorjev, kakor tudi ne za hlajenje v vročih dneh.

Acetilen (C₂H₂)

Po svoji kemični sestavi je acetilen nenasičen ogljikovodik. Ker ima karakterističen vonj, ki ga izdaja že v najmanjših količinah, ga je lahko tudi ločiti od drugih plinov. Acetilen je brezbarven in tudi ni strupen, zaradi česar ga lahko brez nevarnosti vdihavamo v zmernih količinah. Po teži je nekoliko lažji od zraka (gostota=0,908 : zrak=1) ter tehta 11 plina pri 0°C in 760 m/m WS 1,17 gr. Iz tega izhaja, da 1 kg acetilena ustreza:

— pri temp. 0°C in 760 m/m WS prostornini 855 l,
— pri temp. 15°C in 760 m/m WS prostornini 901 l,
— pri temp. 15°C in 760 m/m WS merjeno z vlago 917 l.

Ti podatki so dokaj važni, ker se nanašajo na mednarodne predpise, po katerih se vrednoti kalcijev karbid.

Acetilen smemo stiskati brez nevarnosti, do največ 1,5 at pritiska. Pri večjih pritiskih postane kot nenasičen ogljikovodik zelo labilen, ker teži njegova molekula k notranjemu razkroju v svoje elemente, t. j. v vodik in ogljik. Ta razpad pa se pojavi že

pri temperaturah nad 500°C. Če acetilen stisnemo nad 1,5 at pritiska, je pritisk združen s sprostitvijo velikih notranjih sil, ki se pretvorijo v toploto. V takem primeru se pojavijo tudi saje. Prav zaradi tega lahko acetilen stiskamo največ do 1,5 at, kar je tudi mednarodni dogovor. Glede na to so vsi aparati — acetilenski razvijalci — konstruirani do tega maksimalnega pritiska.

Acetilen gori na zraku s sajastim plamenom, ker bi se sicer njegova molekula pri višji temperaturi takoj razkrojila v svoje sestavine. Če mu dovajamo več zraka, potem saje izginejo, njegov plamen pa zaradi žarenja izločenega ogljika močno sveti. Pri nadaljnjem dovodu kisika izgine tudi ta svetlost in plamen postane modrikast in zelo vroč.

Kolikor bi acetilen pomešali še pred gorenjem s kisikom ali zrakom, ta mešanica ne bi gorela več mirno, ker ima eksplozivno lastnost že pri normalni temperaturi.

Eksplozivna meja te mešanice je pri naslednjih vrednostih:

2,8—70%	acetilena in
97,2—30%	zraka ali
2,8—93%	acetilena in
97,2—7%	kisika

Mešanice, ki imajo naslednja razmerja:

7—13%	acetilena ter
93—87%	zraka ali
30%	acetilena in 70% kisika,

sodijo med najvažnejše. Takim mešanicam se moramo v praksi spretno izogibati. Prav zaradi tega je treba paziti, da ne uhaia acetilen iz jeklenk ali instalacij na prosto. Se posebej je važno, da se to ne dogaja v zaprtih prostorih. Če smo v prostoru zaduhali vonj po acetilenu, to še ne pomeni, da je podana možnost eksplozije, ker je ta duh tako intenziven, da ga zasledimo že znatno prej, preden pride do eksplozije.

Kadar uporabljamo acetilen za varjenje ali rezanje, mu dovajamo kisik neposredno pred gorilnikom. S tem je izključena nevarnost eksplozije. V gorilniku samem pa izpihamo to mešanico, ki je sama po sebi tudi eksplozivna, s tako veliko hitrostjo, da presega hitrost, s katero se eksplozivni val sploh more razširjati. Izstopna hitrost znaša pri acetilenskih gorilnikih povprečno 100 m/sek in pri tej hitrosti gori mešanica acetilena in kisika do celja mirno ob gorilnikovi šobi.

Acetilen se topi v vodi, pa tudi v raznih drugih organskih topilih. Voda ga raztaplja v razmerju 1:1, alkohol v razmerju 1:6. Zelo uspešen pri raztapljanju je acetone, ki ga topi pri normalnem pritisku in temperaturi 15°C v trindvajsetkratni množini. Prav ta dobra lastnost pa pride v polni meri do izraza, kadar želimo acetilen v večjih količinah akumulirati bodisi zaradi večje porabe, bodisi zaradi transporta v druge kraje. Acetilen, raztopljen v acetone, pa dosega tudi večje pritisk. Vendar ga brez nevarnosti spravljamo v posebne posode — jeklenke. Znan je pod imenom Dissous plin.

Butan-propan (C₄H₁₀—C₃H₈)

Tako kot acetilen, sta tudi butan in propan nenasičena ogljikovodika. Imata značilen vonj in ju je moč kmalu zaznati.

Po teži sta težja od zraka in je zato razumljivo, da ju zasledimo vedno pri tleh.

zrak=1; butan=2,07, propan=1,56

V industrijske namene se nikoli ne uporablja sam butan ali sam propan, temveč sta pomešana o določenem razmerju, zaradi boljšega ekonomskega učinka. Oba plina sta v jeklenkah utekočinjena in znaša specifična teža za tekoči butan 0,60 kg/l za propan pa 0,585 kg/l. Ker ima mešanica teh plinov dokaj visoko kalorično vrednost — proizvodnja teh plinov pa je znatno cenejša od acetilena — zato vse bolj prodira v tehnološke procese in zamenjuje dokaj dragi acetilen.

Gornja kalorična vrednost za butan znaša 11,80 kcal/kg, za propan pa 12,00 kcal/kg. Spodnja meja pa je za butan 10,85 kcal/kg in za propan 11,00 kcal/kg.

Kritična temperatura je za propan znatno nižja (+97°C) kot za butan (+153°C), in prav tu je tudi eden vzrokov, da moramo ta plina mešati med seboj. Povsem obratno pa je glede kritičnih pritiskov. Če je pri propanu ta pritisk pri 40,5 kg/cm², je pri butanu znatno nižji in znaša 35,5 kg/cm². S tem je podana druga važna komponenta, zakaj združujemo ta dva plina. Predvsem gre tu tudi za varnost, saj bi eden kot drugi plin zase predstavljala v določenih razmerah visoko stopnjo nevarnosti.

Pritisk pa se z naraščanjem temperature spreminja. Tako znaša:

	Propan	Butan
pri 0°C	5,0 kg/cm ²	1,03 kg/cm ²
pri 10°C	6,6 kg/cm ²	1,47 kg/cm ²
pri 20°C	8,6 kg/cm ²	2,24 kg/cm ²
pri 30°C	10,75 kg/cm ²	3,36 kg/cm ²

Plina sta za industrijsko uporabo mešana v razmerju 50:50, medtem ko ju za gospodinjstvo uporabo znatno razredčijo. Distribucija se opravlja v jeklenkah po 10 in 35 kg.

Pri hitrem odvzemu se pogosto dogaja, da nastopi zmrzovanje pri ventilu. V takem primeru ni dovoljeno jeklenk segrevati z odprtim ognjem ali s toplo vodo brez termostata in termometra. Segrevamo le s toplim zrakom, preko kaloriferjev. Važno je omeniti še vskladiščenje polnih in praznih jeklenk.

Po veljavnih predpisih (požarna varnost, inšpekcija dela, INA) mora biti opremljen prostor za vskladiščenje butanskih jeklenk z lesenim podom in ograjo, ki jo je moč zakleniti. Prostor mora biti ločen od drugih obratov, razsvetljava pa urejena tako, da so svetila nepropustna za plin. Nikoli ne smemo butana vskladiščiti skupno s kisikom. Prostor, kjer so vskladiščeni plini, mora biti opremljen s požarnovarnostnimi sredstvi. Na vidnem mestu morajo biti obešena varnostna navodila.

Iz teh nekaj podatkov je razvidno, da so tehnični plini nepogrešljivi v sleherni industriji.

Pravilna uporaba in upoštevane vse varnostnih predpisov s tehničnimi plini pa bosta na programu v jesenskem delu izobraževanja — za vse uporabnike v našem podjetju.

Krapež inž. Vilko

Popotovanje mladine

(Nadaljevanje)

Makarska je osrednji kraj turistično znane makarske riviere. Leži 60 km južno od Splita, nad njo pa se dviga 1800 m visok gorski masiv Biokovo. Letovišče »Goran-Savinja« leži v borovem gozdičku, približno 15 min oddaljeno od pristanišča. V njem so na voljo plaže in tuši. Letovišče »Goran-Savinja«, kjer smo se utaborili za 7 dni, sta dva med seboj združena tabora, in sicer »Goran« iz Beograda in »Savinja« iz Celja. Letovišče je dobro založeno z rekviziti za športne igre (nogomet, odbojka, košarka, namizni tenis, šah, waterpolo, bad-

dali večerno življenje mesta (lokalni so predragi za ferialca) in nekatere filmske predstave v letnem kinu. Povsod so nas presenečali prisrčnost domačinov; razumevanje in posluš do naš ferialcev. Po kar prekratku 7 dnevnem počitku v Makarski smo se odpeljali po slikoviti makarski rivieri proti Splitu, kjer smo si na Marjanu ogledali znameniti Meštrovičev mavzolej, nato pa mimo Kaštelov nadaljevali pot proti Šibeniku. Po kosilu smo si ogledali šibeniško katedralo, nakar smo nadaljevali pot proti čudovitim slapovom Krke pri Skradinu. Pogled v dolino in slapove Krke je bil za nas nepozabno doživetje. Po kratki osvežitvi pod slapovi smo nadaljevali pot proti Zadru v Ferialni tabor Ljubljane v Arbanasih (večini poznan že iz preteklih let). V taboru smo postavili šotore in se takoj oglašili pri našem znanecu — domačinu. Z njegovo vsestransko pomočjo smo organizirali piknik, ki bo zaradi obilnih dobrot in humorja ostal vsem udeležencem v nepozabnem spominu. Dekleta so se odlično izkazala v pripravljanju jedil v kuhinji, narezek iz 8 kg dalmatinske šunke, 16 kg odbojka, grmade kruha in paradižnikov. Kljub mladosti in temu primernemu apetitu je bilo količinsko razmerje ena proti dva za odbojka in pršut, tako da nam je vsega ostalo še za odličan zajtrk in malico za naslednji dan. Po kratki in zadnji osvežitvi v morju, ki je bila vsem potrebna, smo veselo nadaljevali pot proti Plitvicam. V popoldanskih urah smo prispeli v Ferialni dom, ki nas je s svojo birokracijo prav neprijetno presenetil. Po večkratni izpolnitvi formularjev in po skromni večerji smo se odpravili z mešanimi občutki na precej borna, a hkrati precej draga letišča. Naslednjega dne smo si ogledali lepote Plitvic, nakar smo se odpeljali čez Karlovec in Metliko proti Novemu mestu, kjer smo imeli zadnji postanek pred končnim ciljem — Ljubljano, kamor smo prispeli v nedeljo, 16. julija, ob 12.30.

Vsi, ki smo bili na tem potovanju: Marjan, Jože, Tone, Hasan, Čabi, Miro, Albina in Franci ne moremo prehaliti discipline in tovariških odnosov med udeleženci. Imeli smo občutek, da smo številna družina, čeprav smo bili iz različnih ferialnih druženj in podjetij. Vsi udeleženci popotovanja so bili nadvse zadovoljni z organiziranjem izletom Litostrojске ferialne družine ter si želijo še podobnih organiziranih srečanj. Dogovorili smo se o izletu na vrh

Triglava, Vrščic in Mojstrovko, z ogledom izvira Soče in Mangarta in vrnitvijo čez Novo Gorico v Ljubljano.

Naš Litostrojski ferialni odbor, ki je bil pobudnik in organizator izleta, je bil kljub temeljiti in večmesečni pripravi sprva nekoliko skeptičen. Posebne težave smo imeli glede letošnje omejitve regresov pri prevozu mladine ter zaradi visokih cen pri prehrani in nočninah v znanih turističnih centrih. Vendar zdaj z veseljem obujamo prijetne spomine na letošnje letovanje ter si želimo še več podobnih potovanj, saj smo si pridobili na tem križarjenju, na katerem smo spoznali nekaj zgodovinskih in kulturnih znamenitosti naše domovine, nove izkušnje za organiziranje podobnih daljših izletov.

Jože Baumkircher



To je zabava! I-HA-HA

Delo Zveze mladine

V Litostroju je trenutno zaposlenih okrog 750 mladink in mladincev. Članov Zveze mladine je le približno 45 odstotkov, ki so vključeni v 5 mladinskih aktivov. Aktivnih mladink in mladincev je glede na število zaposlenih kljub temu malo. Čeprav se eden sklepov 19. redne letne konference Zveze mladine Litostroj glasi, da naj bo tovarniški komite le koordinator dela, je skoraj vse akcije organiziral sam. Tako se je med drugim sestal na 12 sejah in organiziral tele akcije:

— 6 mladincev iz podjetja in 2 iz doma Izobraževalnega centra so obiskovali in uspešno končali večerno politično šolo.

— Za mladince — učence Izobraževalnega centra je bila organizirana šola za življenje. Prav tako so se lahko udeleževali predavanj mladinci, ki so zaposleni v podjetju.

— 21. in 22. januarja je tovarniški komite organiziral seminar za vse novoizvoljene člane tovarniškega komiteja in sekretariata aktivov v domu počitniške zveze Velenje. Seminarju sta prisostvovala tedanji predsednik UO inž. Nolim in predsednik občinskega komiteja Ljubljana-Šiška tov. Hribovšek. Na seminarju smo sprejeli program dela tovarniškega komiteja in mladinskih aktivov.

— Na predlog TK ZK sta bila predlagana in sprejeta 2 mladinka v SZDL terena Litostroj.

— S stanovanjskim oddelkom smo sklenili, da soodločamo pri preseljevanju mladincev v Samski dom II na Djakovičevi 10.

— Skupaj z Metalno iz Maribora in Strojno tovarno iz Trbovelj smo organizirali posvetovanje članov tovarniških komitejev treh podjetij, kjer smo obravnavali poslovno-tehnično sodelovanje in sodelovanje Zveze mladine. Posvetovanja sta se udeležila tudi predsednik komisije za poslovno-tehnično sodelovanje inž. Rojec in Bohinc.

— Obiskali so nas mladinci STT. Z njimi smo odigrali prijateljsko rokometno tekmo, potem pa smo si skupaj ogledali Zbiljsko jezero.

— Po sklepu 19. letne konference TK smo na prošnjo foto sekcije in kluba OZN v domu IC

odobrili iz svojega proračuna skupaj Sdin 90.000 za njihovo dejavnost.

— V Delavsko restavracijo Litostroja in vse ostale forume smo poslali dopis — sklep 19. redne letne konference TK, da se prepove kvartanje. Vendar se do danes naš sklep še ni realiziral, čeprav smo o tem seznanili upravo in vse družbeno-politične organizacije.

— Na eno izmed sej TK smo povabili predsednika idejne komisije pri Občinskem komiteju ZK Ljubljana-Šiška, ki je mlade seznanil z nalogami in vlogo mladih komunistov v delovnih organizacijah. Kljub temu, da smo na več načinov poizkušali predlagati mladince v članstvo ZK, nam to ni uspelo. Mnenja sem, da bi bilo potrebno, da bi se ZK bolj angažirala na tem področju.

— Ker do letos mladina v splošno administrativnih, upravnih in tehničnih službah ni bila povezana in vključena v delo ali seznanjena z delom mladinske organizacije, smo ustanovili nov aktiv. Ta aktiv šteje okoli 160 mladink in mladincev.

— 8. februarja smo organizirali ogled drsalne revije v Celovcu, ki si jo je ogledalo 17 mladincev Litostroja.

— Organizirali smo pustno zabavo s plesom in nagradili najboljše maske. Prav tako smo organizirali ekskurzijo v Pivovarno Union.

— Udeležili smo se gostovanja v CSSR, ki ga je organiziral IO sindikalne podružnice Litostroja.

— Pohoda ob žici okupirane Ljubljane se je udeležilo 8 mladincev. Ob dnevu mladosti smo tekmovali v streljanju, metu

krogle in teku na 100, 400 in 1000 metrov.

— Tudi v času predvolilne dejavnosti nismo stali križem rok. Na sejo TK smo povabili vse predsednike mladinskih aktivov in predsednika delavskega sveta Marjana Kompoljška, ki je prisotne seznanil z načinom volitev in z vlogo samoupravnih organov v podjetju. V samoupravne organe smo predlagali skupaj 26 mladincev. Od teh je bilo izvoljeno 14 mladincev, in sicer v DSP 3 in v ODS 11.

— Na 8. redni seji TK smo izvolili nov odbor Počitniške družine Litostroj, ki zelo dobro dela, saj je znana kot najboljše družina v občini Šiška. Do danes je organizirala s sodelovanjem TK zavidno število izletov. Eden izmed večjih je bilo tudi potovanje po Jugoslaviji. O izletih pa bi želel povedati, da niso prirejani samo za določen krog mladine, temveč za vse. Kadarkoli se organizira izlet, so v podjetju in zunaj njega razobešeni plakati, prav tako pa je objavljeno po zvočniku, tako da ima vsak mladinec možnost udeležiti se izleta. S tem poročilom bi želel hkrati demantirati govorice, da litostrojška mladina hodi samo na izlete, saj je iz gornjega razvida zelo pestra dejavnost.

— Vsi mladinski aktivni so imeli dosedaj po en, nekateri pa tudi po več sestankov. Vendar sem osebno proti formalnemu sestankarstvu. Mnogo lažje, bolje in več se bomo pogovorili, če se neke sestance za pol ure, kot pa da pripravljamo sestance z vsemi formalnostmi. Kljub različnim poskusom, da bi uspeli pritegniti k sodelovanju širši krog mladih po aktivih, ni še zaželenega rezultata. Mislim, da tu lahko mirno povemo, da so se sekretariati aktivov vse premalo angažirali na tem področju.

Primerne priložnosti za kritičen pretres vseh teh in drugih problemov bomo imeli na 20. redni letni konferenci TK ZMS, ki bomo o njej obsežneje poročali v prihodnji številki.

J. Baumkircher

Teknilo nam je

minton), organizirano pa je v njem tudi bogato kulturno življenje (lastna RTV postaja, kulturni večeri, nastopi folklornih in gledaliških skupin, oddaja »Pokazi, kaj znaš«, obiski s soseda letovišč, lastni kino, televizor itd.).

Utaborili smo se v lepi senčni legi pod borovci. Čeprav smo bili fantje ločeni od deklet, smo se po večerji zmeraj zbrali za košatim borovcem, ki je nosil napis našega tabora »Litostroj« in preživeli prijetne večere ob plesni glasbi, pripovedovanju anekdot in steklenicah domačega piva »Union«, ki smo ga pripeljali iz Ljubljane. Že drugi dan smo odkrili čudovito »mini« plažo med skalovjem s pitno vodo, tušem in obilnimi breskovimi in figovimi nasadi, kjer smo imeli popoln mir pred ostalimi kopalci, saj nas je bilo vseh v taboru okoli 1000. Hrana je bila obilna in raznovrstna, žal pa je bila vrsta trikrat večja kot v naši menzi. Nekolikokrat smo bili tudi v centru Makarske, kjer smo si ogle-

Poškodbe v avgustu

V mesecu avgustu smo imeli v našem podjetju 34 poškodb: 11 v MO, 4 v PK, 16 v FI, 1 v VO in 2 v sektorjih. Zaradi poškodb smo izgubili 557 delovnih dni: 112 dni v MO, 13 v PK, 302 dneva v FI, 31 dni v VO in 99 dni v sektorjih.

Oči so si poškodovali 4 delavci, telo 1, roko 17 in noge 12 delavcev. Največ poškodb je bilo v ponedeljek 9, torek 7, sredo 8, četrtek 5, petek 3, sobota in nedelja pa 1 poškodba.

Kvalifikacijska struktura poškodovanih: NK 14, PK 5, K 14 in VK 1.

V mesecu avgustu smo letos imeli 21 poškodb manj kot v istem mesecu lani.

Služba varstva pri delu

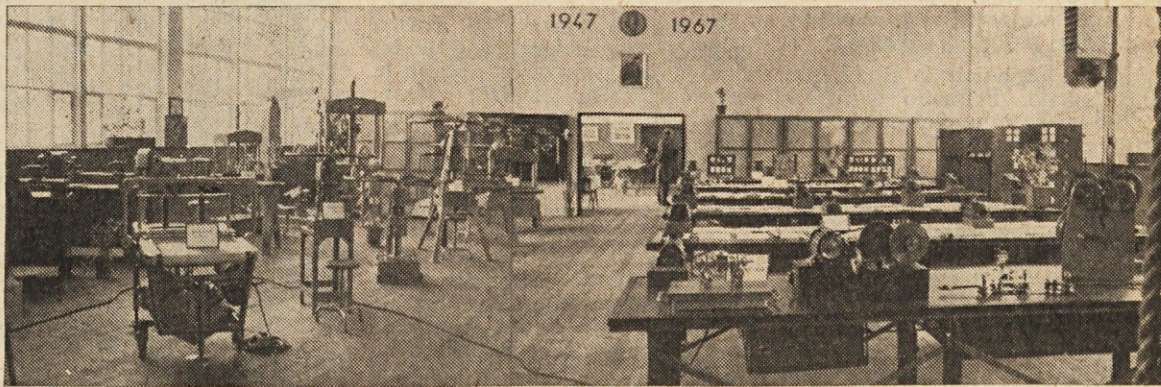
Obiski sindikalnih delavcev

6. septembra t. l. nas je obiskalo zastopstvo generalnega sveta japonske sindikalne organizacije »SOHYO« pod vodstvom direktorja organizacijskega odbora te organizacije Isaa Nakate in generalnega tajnika Komeia Šimicuja. V pogovoru z našimi sindikalnimi funkcionarji in zastopniki samoupravnih organov so se japonski gostje zadržali v našem podjetju nekaj ur in ostali pri nas na kosilu v DRL.

20. septembra t. l. pa sta nas

obiskala dva funkcionarja norveške sindikalne organizacije, ki sta po daljšem pomenku o našem samoupravljanju in vlogi sindikalne organizacije v podjetju in po ogledu tovarne prav tako ostala pri nas na kosilu.

Obe delegaciji sta bili zelo zadovoljni z vsem, kar sta pri nas videli in slišali, saj jima je obisk v našem podjetju pripomogel k nazornejšemu spoznanju našega družbenega sistema.



Ob priliki proslav, ki so jih priredili člani delovne skupnosti Litostroja, so se izkazali tudi naši učenci izobraževalnega centra Litostroj. V dneh od 1. do 5. septembra so v dokaj razsežnih prostorih razstavili nekaj svojih najbolj uspešnih izdelkov.

Prireditve, ki je pritegnila pozornost tudi obiskovalcev od drugod, je bila številno obiskana, saj si jo je v relativno kratkem času ogledalo več kot 1000 ljudi. Med obiskovalci te res zanimive razstave so bili tudi člani delovnega kolektiva Litostroj, ki so ravno v teh dneh praznovali svoj 20-letni jubilej.

Zanima vas...

PRIŠLI V MESECU AVGUSTU IN SEPTEMBRU

Potreba po K delavcih:

Anton Ban, karusel strugar FI, Ivan Pezdirc, rev. strugar FI, Mijo Kolonič, rev. strugar FI, Branko Praznik, rev. strugar FI, Danijel Vrhovnik, rev. strugar FI, Ivan Anderlič, čistilec MOS, Vladislav Grgurič, strugar FI, Stjepan Fogec, strugar FI, Bajasit Sarahatlić, ključav. PK, Vinko Kuntarič, strugar FI, Marko Bokan, strugar FI, Stjepan Kolac, rezkalec FI, Edvard Piki, rev. strugar FI, Vasilije Pavlovič, kontrolor SK, Sadi Mindžić, vrtalec rezk FI, Tomaž Pirc, strugar FI, Rifet Ališić, rezk. plamen. PK, Radoslav Vukečil, strugar FI, Franc Štrumbelj, obl. varilec, PK, Slavka Kastelic, rezkalec VO, Ivan Čubela, brusilec FI, Anton Bedeković, ključav. FI, Peter Langerholc, strugar FI, Vojko Klanjšček, strugar FI.

Iz JLA so se vrnil:

Franc Avguštin, tehn. risar FI, Boris Križan, ključ. PK, Lado Kovačič, ključ. PKT, Vladimir Lucu, komercial. MB, Jože Debeljak, električar VO, Janez Zupan, konstrukt. ključ. PK, Osman Heta, transp. del. PTO, Janez Bolta, rezkalec VO, Tasef Nikolov Tode, pripr. peska MOS, Srečko Venika, monter FI, Avgust Mahkovec, kontr. ključ. PK, Stanko Sebanc, ključav. PKT, Anton Miklič, ključav. PKT, Bruno Bartolj, ključav. PKT, Andrej Brzin, varilec PKT, Viktor Rajer, rezkalec FI, Karel Gracar, tr. del. FI, Ramadan Galič, ključ. MOJ, Anton Prelovšek, zarisov. FI, Dušan Urana, varilec PKT, Renato Kos, strugar FI, Peter Brecljnik, žerjavov. MOJ, Stanko Zavodnik, obr. elektr. VO, Janez Starič, sejalec pes. MOS, Roman Jelenič, Rev. str. FI, Janez Langenvalter, str. ključ. FI, Franc Jaklič, var. teh. CTB, Franc Primon, rev. str. FI, Jože Oman, konstr. FI, Andrej Gala, metalurg MOJ, Matjaž Dimnik, VO, avtomehanik, Stane Gutnik, rev. strug. FI, Martin Blatnik, sejalec MOJ, Andrej Humar, livar MOJ, Emil Mermal, roč. brus. FI, Jože Čigon, monter FI, Anton Matek, ostr. spir. svedr. FI, Peter Fedran, transp. del. PTO, Ivan Kotnik, ključav. PK, Vojmir Šerbec, strug. FI, Anton Zadnik, ključav. VO, Ivan Babič, izdel. ref. FI, Martin Zavec, ključav. FI, Ivan Žagar, obr. elektr. VO, Franc Gomboc, rev. str. FI, Janez Višnovar, elektr. FI, Gregor Kaučič, livar MOJ, Anton Vovk, ključav. FI, Rudi Kozuh, stažist KS, Alojz Grah, ključav. FI, Mojca Pušnar, korespond. III. PPB — štipendistka, Antonija Bogičević, snažilka, FI — montaža Reka II.

ODŠLI V MESECU AVGUSTU IN SEPTEMBRU

Ivan Kozmus, delovodja MOJ, Ivan Klinc, str. brusilec, FI, Jože Zorčič, obr. električar VO, Anton Pograjc, livar MOS, Jože Breznik, str. brusilec FI, Oton Giacomelli, stažist KS, Alojz Citanovič, natak DUR, Djuro Jezernik, strugar MOJ, Jože Kralj, ročni brusilec FI, Ivan Križman, pripr. vložka, MOS, Alojz Jaklič, str. ključ. FI, Janez Bertoncelj, str. ključ. FI, Marjan Bedene, roč. brusilec FI, Tomo Pokupec, snažilcec FI, Stanislav Vidmar, čistilec MOS, Franc Studen, livar MOS, Anton Kocjančič, pripr. vložka MOS, Robert Zlemberger, rezkalec FI, Jože Mihevc, delovodja tiskarne Spl. sektor, Venčeslav Krašovec, tr. delavec MB, Jože Leskovec, strugar FI, Marija Herost, svetlokopirka PTO, Jože Kotar, delavec trans. PK, Danijel Vrhovnik, rev. strugar FI, Vinko Dolenc, žerjavov. MOJ, Jurij Legvart, glavni delovodja FI, Jože Lipovšek, ključav. PK, Viljem Meglič, ključavničar PKT, Jovo Stanič, žerjavovodja MOS, inž. Mirko Feguš, šef oddelka PPB, inž. Gabrijel Erzín, vodja oddelka MB, Niko Nimac, tr. delav. FI, Marija Predikaka, evidenčnik, FI, Marjan Metelko, strugar FI, Andrej Jelenc, vrtalec FI, Avgust Pavlič, tr. delavec VO, Franc Novak, ključav. FI, Nikola Boždar, obl. varilec PK, Mijo Hranjec, livar Mos, Fadil Zec, ostrilec FI, Marija Bokal, perica KS, Stane Lovrenčič, strugar FI, Tomaž Langenfus, strugar FI, Rafael Pirš, livar MOS, Anton Frumen, ključavničar FI, Miran Potočnik, str. FI, Jožef Pišot, obl. varilec FI, Ivan Prijatelj, str. ključav. FI, Jože Volovec, referent FRS, Zvo- ne Glušič, voznik avtokare VO, Karel Skok, str. ključ. VO, Stjepan Vinček, ključav. PK, Ivan Klemenčič, konstr. PPB, Stjepan Potroško, livar MOS, Danijel Golob, str. ključav. VO, Jože Mrhar, pleskar FI, Janez Marolt, str. ključav. FI, Avgustin Rebernik, ključav. PK, Martin Benko, ključav. PK, Milan Djonovič, ključav. PK, Milan Marjanovič, ključav. PK, Dragutin Vukovac, zarisovalec FI, Srečko Pirc, strojni ključ. FI, Florjan Remic, ključ. FI, Franc Gluk, ključ. FI, Martin Metelko, ključ. FI, Janez Curk,

ključ. FI, Anton Kosi, strugar FI, Zarko Hojnik, ključ. PK, Franjo Modlic, livar MOS, Štefan Žizek, livar MOS, Roman Koplan, ključ. FI, Marjan Potočnik, ključ. FI, Josip Cerovec, str. ključ. FI, Milan Požeg, strugar FI, Ferdinand Ambrožič, str. ključ. VO, Ivan Gontarev, mont. nadzornik FI, Peter Wernig, konstruktor FI, Janez Cugelj, ključ. PKT, Alojz Stegenšek, ključav. PKT, Janez Udovič, ključ. PKT, Anton Ojstršek, ključav. PKT, Marko Purnat, kontrolor SK, Aleksander Kabaj, električar VO, Franc Pravne, ključav. PKT, Miloš Podlogar, mod. mizar MOM.

Od teh jih je odšlo v JLA 56.

ČESTITKA

16. 9. 1967 je praznoval svoj 70. rojstni dan najstarejši aktivni član Titovih zavodov Litostroj inž. Artur Šimeček. Ob skromni proslavi v prostorih centralnega tehničnega biroja, kjer je slavljenec zaposlen kot svetovalec, so mu čestitali za ta lep jubilej vsi njegovi sodelavci ter mu zaželeli še veliko zdravja in uspehov v njegovem nadaljnjem življenju.

Kolektiv CTB

ZAHVALA

Ob odhodu v pokoj se toplo zahvaljujem vsemu kolektivu naše tovarne za dolgoletno sodelovanje. Še posebej se zahvaljujem upravi podjetja in sodelavcem, ki so mi pomagali, da sem si postavil svoj dom, ki mi bo zmeraj najdražji spomin na tovarno in ves kolektiv. Pa še nešteto drugih vidnih izrazov priznanja in tovarništva me bo spominjalo na moje dvajsetletno delo v tovarni.

Franc Kranjc

ZAHVALA

Podpisani Alojz Jakič, se pri- srčno zahvaljujem vsem tovari- šem mojim sodelavcem iz elek- tromontaže in ostalih obratov, ki so se me spomnili ob odhodu v pokoj po 19 in pol letih skupne- ga dela in me povabili na poslo- vilni večer in obdarili z lepim darilom. Še enkrat prav lepa hvala. Kolektivu pa želim še mnogo de- lovnih uspehov v nadaljnjem delu.

Alojz Jakič

ZAHVALA

10. septembra letos smo bili upokojeanci, bivši sodelavci po- vabljeni in pogoščeni v počitni- škem domu v Fiesu.

Za prijetno enodnevno bivanje in pogostitev se celotnemu kole- ktivu lepo zahvaljujemo.

Ob dvajsetletnici poslovanja podjetja pa želimo veliko uspe- hov in da »držite skupaj, četudi včasih slabo kaže!«

Upokojeanci(ke) Titovih zavodov Litostroj

FRANC KRANJC nas je zapustil

22. sept. t. l. se je poslovil od nas kot »še ne prav stari upo- kojenec« naš popularni Franc Kranjc, delovodja ključavničar- ske delavnice.

Kranjc je bil ob našem jubile- ju med našimi dvajsetletniki. V Litostroj je namreč prišel že 2. maja 1947 kot izučen ključav- ničar. Prvega septembra tistega leta pa je že prevzel današnjo ključavničarsko delavnico, ki je bila tedaj šele v povojih in jo je marljivi Franc tako rekoč posta- vil na noge, kasneje pa jo raz- vil in organiziral v današnjo delavnico, v kateri je zdaj 25 de- lavcev, a jih je bilo v njej tudi okoli 50.

Razen tega je Franc Kranjc vodil ekipo žerjavovodij v našem podjetju. Teh je bilo zmeraj oko- li 90—100 in so se vsi izučili pri njem. Ko so se pred tremi leti metalurški obrati osamosvojili, je pri nas ostalo okoli 60 žerja- vovodij. Z letošnjim letom pa so še druge samostojne enote pre- vzele svoje žerjavovodje, tako da se je ključavničarska delavnica omejila potem samo še na svoje posebno delovno področje. Vseh žerjavovodij so v tej delavnici izučili v teh dvajsetih letih 149. Nekateri izmed njih so šli v po- koj ali pa se zaposlili drugod.

Tudi v inozemstvu, celo v Avstra- liji.

Leta 1950 je Franc Kranjc na- pravil izpit za visokokvalificira- nega delavca, leta 1952 pa za mojstra. Iz kolektiva ključavni- čarske delavnice pa je v tem času opravilo izpit za tehnika pet sodelavcev, za visokokvalificira- nega delavca 18, za izučenega de- lavca pa 22.

Že samo ti podatki kažejo, ko- liko vzgojnega dela je opravil naš Franc, ki je svoje znanje in izkušnje zmeraj rad prenašal na svoje delovne tovariše. Pri vsem tem obsežnem strokovnem delu, ki zapuša bogate sledove za njim, pa je Franc Kranjc zmeraj našel čas za družbeno politično delo, sodelovanje v sin- dikalni organizaciji, delavskem svetu in upravnem odboru pod- jetja, saj je v vseh teh organiza- cijah zavzemal ali vidne funkcije ali pa v njih z besedo in dejanji aktivno sodeloval.

Našemu marljivemu in značaj- nemu prijatelju Francu Kranjcu želimo, da bi se po tako velikem delu zares odpočil in še dolgo stal z nami povezan tudi v poko- ju, kajti pogrešali ga bomo vsi, ki smo imeli z njim tako ali dru- gače opraviti skoraj vsak dan.

V.



Tovariš Franc, bodi še dolgo veder in zdrav!

R A Z P I S

Zavod za tehnično izobraževa- nje Ljubljana razpisuje za šolsko leto 1967/68 šolanje profilov v tehnološkem strojništvu:

A. KONTROLORJI
MEHANSKE OBDELAVE
prva stopnja
druga stopnja

B. VODJE SKUPIN
C. VODJE OBRATOV
D. NORMIRCI
E. VISJI TEHNOLOGI
IN NORMIRCI

Podrobni programi so na voljo v Zavodu, Lepi pot 6, tel. 22-270. Vpis je dnevno od 7. do 14. ure;

ZAHVALA

Ko sem pred nedavnim odšel v pokoj, me je nadvse prijetno presenetila tovariška pozornost mojih sodelavcev v modelni mi- zarni, za katero sem jim neizmer- no hvaležen. Na poslovilnem sre- čanju je bilo izrečenih mnogo toplih besed, ki jih ne bom zlepa pozabil; darila, ki so mi jih ob tej priložnosti dali sindikalna po- družnica in moji delovni tova- riši, pa me bodo vselej spominja- la na dni in leta, ki sem jih ob stružnici preživel v tem dragem mi kolektivu.

Posebna hvala šefu modelne mizarne tovarišu Marjanu Kle- mencu in vsem, ki so z menoj vred pred 20 leti zaorali ledino v Litostroju in mu z delom svo- jih rok ter sposobnostmi poma- gali do slovesa, ki ga danes uživa doma in v svetu. Prisrčno se za- hvaljujem tudi upravnemu vod- stvu tovarne za priznanje, ki sem ga bil z ostalimi pionirji Lito- stroja deležen ob 20-letnici pod- jetja.

Življenje gre nezadržno svojo pot naprej — zdaj sem upokoje- nec, vendar po srcu še vedno Li- tostrojec. Svojih moči kolektivu ne morem več nuditi, sem pa in bom ostal do konca v mislih z vsemi, še posebno pa s svojimi delovnimi tovariši v modelni mi- zarni, s katerimi sem preživel skoraj četrt stoletja naporov, uspehov, težav in veselja ob de- lovnih zmagah.

Se veliko delovnih uspehov želi celotnemu kolektivu Litostroja

Leopold Petrin,
upokojeni modelni mizar

Izlet upokoencev v Fieso

Kakor vsako leto doslej, je tudi letos podjetje povabilo svo- je bivše sodelavce, ki so sedaj že v pokoji, na izlet v Fieso.

Izlet je organizirala sindikalna organizacija. Prijavilo se je s svojci vred 90 udeležencev, ude- ležilo pa se ga je 86.

V soboto 9. septembra so se odpeljali z dvema Sapovima av- tobusoma. Vožnja je bila prijet- na, čeprav vreme ni obetalo nič dobrega. Toda že na Črnem Kalu je zahajajoče sonce obljubljalo lepšo nedeljo.

Po prihodu v Fieso, kjer so bili upokojeanci s svojci toplo spre- jeti, je sledila dobra in obilna večerja, po kateri je zelo dober orkester vzdignil upokojeance in začelo se je rajanje, ki se je končalo po polnoči. Vsi so bili zadovoljni, saj so se naplesali po mili volji, vmes pa obujali spo- mine na dneve, ko so se skupaj delali v Litostroju. Pa tudi tistih,

ki jih ni več, so se v svojih po- menkih spominjali.

V nedeljo zjutraj je krasen sončen dan dvignil že zgodaj ljudi na noge in mnogo se jih je odpravilo na kratek izlet v Piran. Drugi so se vrgli v objem morja, ki je bilo res toplo in čisto. Po kosilu, ki je bilo prav tako do- bro in obilno kot večerja prejšnji dan, pa je večina posedela in se pomenkovala naprej, a nekateri so se še enkrat predali božajočim valčkom morja. Prekmalu se je približala ura odhoda in spet se je končal eden izmed lepih izle- tov upokoencev, s katerimi na- ša tovarna kaže, da ni pozabila svojih nekdanih delavcev. Pred odhodom so se še slikali in kdor od udeležencev želi dobiti spo- min na letošnji prijetni izlet, lahko naroči pri tajnici sindikata fotografijo proti malenkostni od- škodnini. Fotografije so na vpogled pri tajnici sindikata.

T E



Litostrojski upokojeanci v Fiesu

Praznik naših športnikov

Dvajsetletnico tovarne so dostojno proslavili tudi litostrojski športniki. V različnih športnih panogah so se pomerili, za osrednjo prireditev pa je vsekakor veljal poletni del tradicionalnega troboja med športniki Metalne iz Maribora, Strojnih tovarn iz Trbovelj in Litostroja. Pri tem velja omeniti, da je bil letošnji troboj že deseto pomembno srečanje športnikov navedenih tovarn, s čimer je izpričano tesno medsebojno sodelovanje vsaj na športnem področju.

Naj vas seznanimo s podrobnejšim poročilom o tekmovanju.

TRBOVELJČANI — NAJBOLJSI V NOGOMETU

Litostrojčani so kot domačini odigrali prvi dan kar dve tekmi. Prvo so igrali z Metalno neodločeno 3:3, medtem ko so drugo proti Trbovljam izgubili z visokim porazom 1:7! V igri med Metalno in Trbovljami je pri stanju 1:0 za Trbovlje prišlo do nespornosti; in igra je bila prekinjena in registrirana z rezultatom 3:0 za Trbovlje. Dvomimo, da bi se Mariborčani v regularnem poteku tekme mogli uspešno ustavljati razpoloženim Trboveljčanom.

Vsekakor pa je v tej disciplini igranje na normalnih 90 minut za tekmo prezahtevno in bi polčasi po 30 minut igranja povsem zadostovali za kondicijsko premalo pripravljene tekmovalce.

METALNA PREDNJACI V ODBOJKI...

Potem ko so naši izgubili proti STT z rezultatom 1:2, nismo pričakovali, da se bodo z istim rezultatom razšli tudi z Metalno — odbojka je doslej Stajercem prinašala najzanesljivejše točke. Tako so Trboveljčani sicer izgubili srečanje z Metalno z 0:2, vendar

pa zasedli drugo mesto. Ob vestnejših pripravah bi naši mladi odbojkarji lahko dosegli več.

...V NAMIZNEM TENISU

4:5 je rezultat, ki so ga proti Metalni dosegli Trboveljčani, 5:3 pa so izgubili z Metalno naši, čeprav so Trboveljčane porazili s 5:2. Tako je prvo mesto dosegla Metalna in drugo naši. Zdi se, da bi nekaj več resnosti v igranju pri nekaterih članih naše ekipe utegnili spremeniti vrstni red, saj ni dolgo tega, ko je bil namizni tenis ena najmočnejših naših disciplin.

...IN V ŠAHU

Pod vodstvom tov. Gučka je Metalna prav za 20-letnico obstoja svoje šahovske sekcije dosegla pomembno zmago v tej panogi. Našim se je nudila lepa prilika, da potrdijo dosedanje dobre uvrstitve na sindikalnih prvenstvih, pa so jo izpustili iz rok in z Metalno igrali neodločeno 3:3, prav tako s Trbovljami. Ker so Mariborčani premagali Trboveljčane s 4 in pol proti 1 in pol, je za naše ostalo le drugo mesto. Pohvaliti je treba naša igralca Koblerja in Bogunovića, ki sta prvi na drugi deski, drugi pa na šesti dosegla zmago v obeh srečanjih. Na prvi deski je superiorno gospodaril z dvema zmagama inž. Mešiček iz Metalne.

NAŠIM STRELCEM VSE PRIZNANJE

Po prizadevanju, ki so ga litostrojski strelci pokazali pri ureditvi svojih sicer skromnih tekmovalnih prostorov, je bilo sklepati, da so tudi za tekmovanje dobro pripravljeni. Rezultat 1265 krogov in prvo mesto je to tudi dokazal. STT so dosegle 1226, MM pa 1099 krogov.

BALINARJI SO SE IZKAZALI

Odkar je postalo novozgrajeno štiristezno balinišče pri DUR-u priljubljeno zbirališče litostrojskih balinarjev, je tudi balinarski klub ponovno zaživel. Redni treningi so prinesli svoje in superiorni zmagi nad Metalno z rezultatom 13:0 in Trbovljami s 13:5 sta to samo še potrdili. Ker je Metalna premagala Trboveljčane s 13:4, je za STT ostalo samo tretje mesto.

KEGLJAČEM JE STEKLO

Ni le naključje, da so med kegljači z 812 podrtimi keglji zasedli prvo mesto naši, saj nam je znano, da je litostrojski kegljaški klub izredno prizadeven in dobro organiziran. O tem nam pričajo vsakoletna medobratna tekmovanja, redni treningi, gostovanja na različnih turnirjih in tovarniških srečanjih. Metalna je podrla 765 kegljev, STT pa 719, pri čemer je treba poudariti, da je bilo tekmovanje kljub vodstvu naših vseskozi izredno napeto in borbeno.

PREHODNI POKAL — TRAJNO METALNI

Po končanem tekmovanju je bila v jedilnici del. restavracije slovesna razglasitev rezultatov in podelitev nagrad. V troboju 1967

je v zimskem delu zbrala Metalna 7, v letnem pa 16 točk ter tako s 23 točkami zasedla tudi letos (tretjič zapored) prvo mesto. Iz rok predsednika sindikata inž. Rozmana je tako prejela v trajno last oba doslej prehodna pokala. Naši so bili z 21 točkami drugi, STT pa s 16 tretji.

Z izročitvijo spominskih daril športnikom Metalne in Strojnih tovarn ter plaket najprizadnejšim organizatorjem delavskih iger v desetletnem obdobju je bilo slavlje zaključeno.

Tako bodo tudi X. jubilejne športne igre kolektivov MM—STT—TZL prešle v anale, ostal bo le še prijeten spomin na ta srečanja športnikov in tisto večno »post festum« razpravljanje »če bi...«.

Da, če bi..., toda mar ni tudi tako (ali pa prav tako, ker je ostalo tako) bil vendarle dosežen glavni namen iger: srečati se, tekmovati borbeno ter s tem utrjevati vezi dobrega tovarištva in prijateljskih odnosov med kolektivni? **ETO**

Kegljači za 20-letnico

9. septembra je bil s podelitvijo prehodnega pokala zmagovalcu končan jubilejni meddruštveni turnir, ki ga je priredil Kegljaški klub Litostroj v proslavo 20. obletnice tovarne.

Na turnirju, ki je trajal ves teden, je sodelovalo 22 moštvev iz Ljubljane, Celja, Maribora, Kopr, Tržiča, Kočevja, Zagorja, Domžal in Vrhnike, med njimi z izjemo Triglava in Branika vsa moštva z republiške jakostne lestvice. O izredni kvaliteti tekmovanja priča tudi novi rekord kegljišča, ki ga je postavilo zmagovalno moštvo KK Celje z 919 podrtimi keglji. Tako je prehodni pokal, ki so ga doslej osvojili po enkrat R. Končar, Ljubljana, Gradis in Slovan, spet menjal lastnika.

Pohvaliti je treba uvrstitev litostrojskega prvega moštva, ki je zasedlo lepo tretje mesto, medtem ko je bil lanski republiški prvak in zmagovalac turnirja »Slovan« šele deveti.

Razvrstitev moštvev v vrhu je naslednja:

	kegljev
1. Celje — Celje	919
2. Količevo — Količevo	871
3. Litostroj — Ljubljana	828
4. Ljubljana center	821
5. Gradis — Ljubljana	809
6. Ilirija — Ljubljana	782
7. Tehnika — Ljubljana	772
8. Metalna — Maribor	765
9. Slovan — Ljubljana	765
10. Koper — Koper	762

Turnir je vzorno organiziral odbor KK Litostroj, ki mu predse-

duje Ernest Florjanič, in zasluži za svoje prizadevanje vso pohvalo.

V času do 29. XI. 1967 je v teku spet novo nagradno tekmovanje kegljačev, in sicer prvenstvo posameznikov v treh lučajih na polno. Vsak ponedeljek in petek od 18. ure dalje je kegljišče odprto za vse, ki bi se radi pomerili v tem zanimivem tekmovanju.

Nad 500 kegljačev se je doslej že zvrstilo, najboljši rezultat pa brani s 25 podrtimi keglji od 27 možnih — litostrojčan Franc Kranjc. Bo on tudi končni zmagovalac in bo njegova prva nagrada — Rogovo kolo »Pony«?

Poskusite še vi! En novi dinar prijavnine in 3 lučaji na polno! Morda bo padlo vseh devet...

ETO

SINDIKALNO TEKMOVANJE TDT

9. septembra so se na pobudo in v organizaciji sindikata Tovarne dekorativnih tkanin pomerili v šahu, odbojki, streljanju in namiznem tenisu sindikalisti prireditelja, »ISKRE« Pržanj, Ljubljana-transporta, LEK, Avtomontaže in Litostroja.

LEK je zmagal v odbojki in namiznem tenisu, Litostroj pa v šahu in streljanju ter osvojil prehodni pokal. Organizacija ni bila najboljša, pohvalna pa je pobuda za taka in podobna srečanja športnikov.

ETO

Balinarski pokalni turnir

V dneh od 1.—3. sept. je Balinarski klub organiziral velik turnir v počastitev 20. obletnice ustanovitve podjetja. Zanj se je prijavilo 20 domačih in dvoje moštvev iz Trsta.

Turnir je kljub muhastemu vremenu izredno lepo uspel, za kar gre posebna pohvala prizadevnim klubskim delavcem, zlasti predsedniku Ivanu Česniku in tehničnemu vodji Milanu Deklevi.

Lepo okrašeno balinišče je bilo vse dni tekmovanja obkroženo z vnetimi gledalci, ki so spremljali do kraja napete borbe na vseh štirih stezah in bodrili tekmovalce.

V finalu so se moštva razvrstila takole:

NAGRAJENI REŠEVALCI NAGRADNE KRIŽANKE

Za nagradno križanko v jubilejni številki našega časopisa smo prejeli samo 27 rešitev.

Zreb je nagrade razdelil takole:

1. Ančka Poteko, IO PPB
2. Gabi Simčič, Djakovičeva 13
3. Brane Ljuboja, Andreaševa 11

Prvi trije prejmejo za nagrado knjigi »Metalci Jugoslavije«, Četrto in peto nagrado dobita:

Marija Švagelj, IO PPB in Vika Miklavčič, CP PPB.

Tudi za ti izžrebanci sta določeni po dve knjigi.

Izžrebanci naj pridejo po nagrade v uredništvo časopisa.

Časopis »Litostroj« izhaja mesečno (s posebnimi prilogami) v nakladi 5800 izvodov — Ureja ga uredniški odbor — Glavni urednik dr. Branko Vrčon — Odgovorni urednik Pavel Perko — Tehnični urednik Estera Lampič — Tel. uredništva 33-511 (h. c.), telefon glavnega urednika 580, odgovornega 415 — Cena posameznih številki v prodaji 30 Sdin — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisov ne vračamo — Tiska tiskarna ČZP »Primorski tisk« v Kopru.



Predsednik sindikata govori na začetku športnih iger (foto K. Drašler)

Gasilski troboj

Ob 20. obletnici obstoja naše tovarne je bil poleg drugih športnih prireditev organiziran tudi gasilski troboj med Metalno iz Maribora, Strojno tovarno Trbovlje in Litostrojem. Ta troboj je bil že tretji. Lahko bi mu rekli tovariško srečanje med tremi gasilskimi enotami. Pobuda za gasilsko manifestacijo je dala enota gasilskega društva Strojne tovarne Trbovlje. Zdaj je to že prešlo v tradicijo in tako se bodo enote sestajale vsako leto v kraju, katerega enota priredi to tekmovanje. Troboj se je odvijal za modelno mizarno, tekmovanje pa je potekalo v dveh disciplinah.

Na sporedu sta bila trodelni hitrostni napad s podiranjem tarč in gasilski deveterboj. Ta disciplina je bila bolj športnega značaja. Za vse tekme je potrebna velika izurjenost in požrtvovalnost.

Gasilci morajo paziti na pravilno delo in hitrost vaje. Delo je ocenjevala komisija. Točke se odbijajo po napakah, čas pa se odmeri s stoparico. Pri ocenjevanju so sodelovali tudi odborniki občinske gasilske zveze Ljubljana-Siška. Vse tekmovalce je v imenu gasilske občinske zveze Ljubljana-Siška pozdravil višji gasilski častnik Pavle Kristan, ki je bil tudi predsednik sodniškega zbora. Enote so dosegle te rezultate:

1. mesto Metalna — Maribor,
2. mesto Litostroj,
3. mesto Strojna tovarna Trbovlje.

Za dosežena mesta so dobile enote lepe trofeje: gasilski šlem in tekač turbine, ki je simboliziral delo naše tovarne. Naj še omenim, da poteka letos 15 let obstoja gasilskega društva Litostroj. V teh letih so naši gasilci imeli 952 vaj, 152 požarov manj-

šega pomena, večje pa samo 3. Pri teh požarih je bila obvarovana milijonska vrednost našega podjetja. Če naj v podjetju teče gasilska služba v redu, je potrebno najprej pomisliti na preventivno službo, kajti bolje je, da je urejena dobra preventiva kakor represiva. Preventivne ukrepe pa morajo po naših obratih upoštevati tudi delovodje, obratovodje in sami delavci. Nekateri žal še zmeraj gledajo na gasilsko službo kot na nekaj nepotrebnega; po drugi plati pa so nekateri že tudi sami pogasili začetni požar z ročnim gasilskim aparatom ali podobno. V gasilskem društvu Litostroja je zelo težko dobiti nove člane, zlasti iz vrst mladine. Člani žal pogosto ne posejajo vaj. Njim naj velja gasilski pregovor:

»Komur gasilskih vaj ni mar, dela pri požaru kvar.«

Ivan Kos



Gasilci pri sklapljanju cevi (foto Karel Drašler)



Dvaindvajset klubov se je zbralo ob slavnostno okrašenem balinišču, kjer je balinarski turnir odprl tov. Milan Vidmar



Bo spet točka?



Kegljači so bili odlični...

ŠPORTNE IGRE V SLIKI

SKOZI OBJEKTIV VERE PETERCA

I. TROBOJ

II. BALINARSKI TURNIR

III. TEKMOVANJE GASILCEV



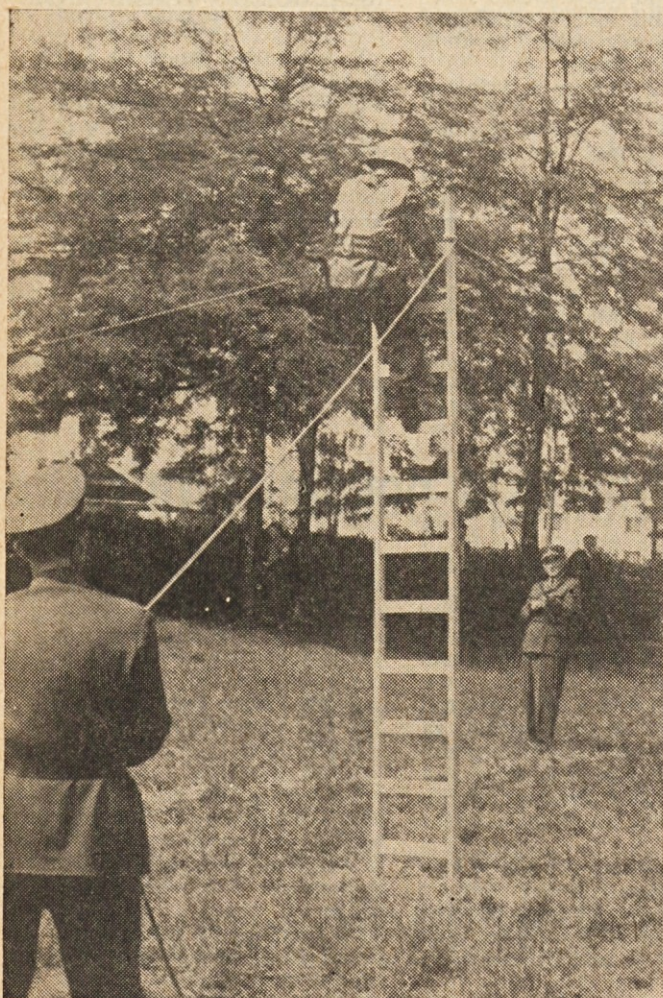
Iz turnirja je kot zmagovalec skupine »A« izšla BK Šiška



Zatresla se je mreža...



...Saj so imeli vedno dovolj »kibicev«



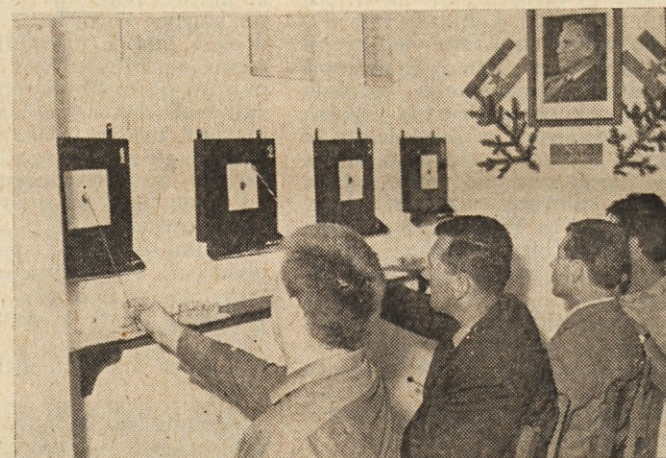
Spretnost in improvizacija dostikrat odločilno vplivata na uspeh pri gasilcih



Bo v črno?



Naša prva in druga deska s STT 2:0...



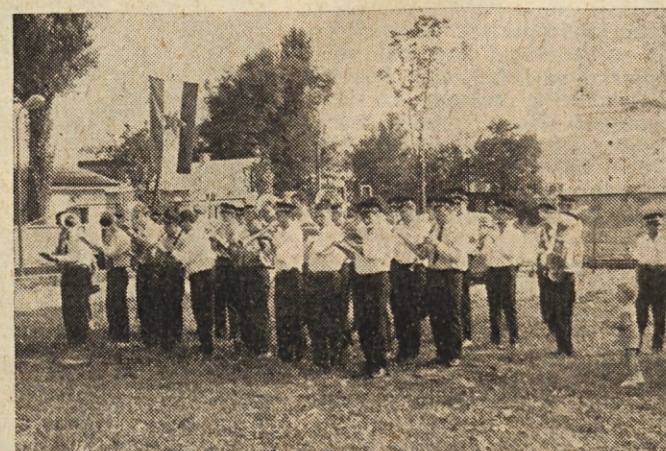
— Žal le ena...



Pred tekmo z moštvom STT je bilo stanje 0:0...



Šahisti so resni ljudje...



Neutrudljivi, večno mladi godbeniki so dali prireditvi začetni takt